Rok XIII. Warszawa, dnia 5 marca 1937 r. Nr. 5

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE
ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Komitet Redakcyjny: *Józef Rożkowski, Juljusz Zdanowski, Jarosław Żaboklicki.*
Redaktor — *Bolesław Obszyński.*

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 28.—
Półrocznie	„ 14.—
Kwartalnie	„ 7.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz. .	„ 1.40

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Miodowa 6.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Telef. 5-92-63.

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.
Przedruk dozwolony za podaniem źródła

Próba obliczenia kapitalizacji w Polsce

(Dokończenie).

Po ustaleniu przybliżonych rozmiarów kapitalizacji pieniężnej w Polsce, która — przypominamy— wynosi ok. 300 milionów zł rocznie, prof. Rybarski przechodzi do analizy kapitalizacji rzeczowej, aby stwierdzić: 1) w jakim stopniu tworzone kapitały pieniężne, czyli w szerszym znaczeniu oszczędności, stają się następnie realnym kapitałem zwiększającym majątek narodowy, 2) czy i w jakiej mierze odbywa się u nas proces bezpośredniego tworzenia kapitałów rzeczowych.

Przede wszystkim rozpatruje przyrost tzw. kapitału mieszkaniowego. Na podstawie dostępnych statystyk (a więc przyrostu mieszkań i przyrostu ludności) dochodzi do wniosku, że mimo znacznego przyrostu naturalnego ludności na jedno mieszkanie w 1931 przypadało mniej osób niż w 1921 roku, a zatem mieliśmy znaczny wzrost kapitału mieszkaniowego. Po 1931 r. ruch budowlany nabrał żywszego tempa, zwłaszcza w latach ostatnich. Ostatecznie prof. Rybarski stwierdza, że kapitalizacja mieszkaniowa dzięki całego szeregowi czynników (głód mieszkaniowy i wysokie czynsze, realne zabezpieczenie lokat w budownictwie, przywiązanie do własności, wielkie ulgi podatkowe) przedstawia się dość pomyślnie. Jest to jednak jedyna pozycja dodatnia.

Kapitalizacja w rolnictwie przedstawia się niepomyślnie. Wyrażać się ona może: a) we wzroście obszaru ziemi poddanego uprawie, b) w trwałej poprawie jakości tej ziemi, c) we wzroście i ulepszeniach budynków gospodarskich, inwentarza żywego i martwego. Ważny jest również wzrost kapitału obrotowego gospodarstw rolnych. Z badań prof. Rybarskiego wynika, że obszar uprawy wzrósł w ostatnim 5-leciu o 4,9%, gdy ludność zwiększyła się o 5,3%; przy tym część przyrostu areału przypisać należy wzięciu pod uprawę nieużyków, ugorów i gruntów przedtem zalesionych, co nie świadczy o użyciu na ten cel większych kapitałów. Ilość inwentarza żywego wzrosła w latach 1927 — 1935 nieznacznie: bydła rogatego o 13,4%, trzody chlewnej o 6,2%, a koni spadła o 7,5%. Faktycznie jednak te ostatnie cyfry są dość przypadkowe i właściwie nie widać wyraźnej linii wzrostu inwentarza. Katastrofalnie natomiast przedstawiają się inwestycje maszynowe w rolnictwie; wskaźnik spadł tu do dwudziestu kilku procent. Nie dają jaśniejszego obrazu również inwestycje w gospodarstwach średnich i drobnych (por. badania Instytutu Puławskiego), co zresztą jest zrozumiałe, jeśli się zważy, że przychód czysty z 1 ha ziemi użytkowej spadł tu z 151,3 zł w latach 1926—1930 na 36,8 zł w r. 1933/4. Niewątpliwie postępy akcji regulacyjnej i melioracyjnej od chwili odzyskania niepodległości są znaczne. W sumie jednak, jeśli nawet uwzględnimy wpływ wzrostu siły nabywczej pieniądza na podane cyfry, musimy dojść do wniosku, że o przyroście realnych kapitałów w rolnictwie nie możemy mówić.

Badając kapitalizację w przemyśle, należy mieć na uwadze niesłychane zniszczenie wojenne, z którego jednak nasz przemysł odbudował się w szybkim tempie. Dokonał tego częściowo dzięki kapitałom zagranicznym, głównie jednak za cenę całkowitego niemal zniszczenia kapitałów obrotowych w czasie inflancji. Na podstawie Sprawozdań Komisji Ankietowej (1928 r.) można jednak stwierdzić, że odbudowa nie objęła wszystkich gałęzi równomiernie. Obok dużych postępów w niektórych dziedzinach (np. włokiennictwo), w innych nastąpiło wyczerpanie się zasobów i na ogół wszędzie dawał się odczuwać wielki niedostatek kapitału obrotowego.

Za lata następne (1928 — 1934) możemy się opierać na bilansach spółek akcyjnych. Statystyka ta wykazuje, że nadwyżka zysków nad stratami wystąpiła tylko w pierwszych 2 latach, tj. w okresie dobrej koniunktury. Lata kryzysowe dały strat

408,4 miln. zł, a zysków 165,8 miln. zł; w rezultacie w całym 7-leciu przewyżka strat nad zyskami wynosiła 23,7 miln. zł. Jednocześnie rezerwy tych spółek spadły o 306,7 miln. Nie może zaś być mowy o nadmiernych odpisach amortyzacyjnych. Wykluczają to przepisy podatkowe, a sumienne badania p. B. Cywińskiego („Przemysł polski i nasze położenie gospodarcze") wykazują, że strata na kapitale w zbadanych przezeń spółkach wyniosła 36,1% pierwotnego kapitału akcyjnego, głównie na skutek zmniejszenia wartości inwestycyj i braku amortyzacji. Ogromny spadek kursu akcyj przemysłowych (o 78%) daje świadectwo, że w prywatnym przemyśle zamiast przyrostu kapitałów miała miejsce dekapitalizacja.

Można by zarzucić autorowi, że opieranie wniosków na bilansach spółek akcyjnych jest przedsięwzięciem ryzykownym. Wchodzą tu w grę względy podatkowe i różne inne okoliczności, jak ukrycie zysku w wysokim oprocentowaniu kapitału zagranicznego, w specjalnych wynagrodzeniach itp. „Ale — twierdzi prof. Rybarski — można przyjąć, że z reguły spółka akcyjna jest mniej skłonna do wykazywania strat aniżeli zysku. Spółki akcyjne w bardzo znacznym stopniu operują pożyczonym kapitałem; a wykazanie straty zamiast zysku nie jest najlepszym sposobem, który wiedzie do uzyskania kredytu".

A jak się przedstawia sprawa kapitalizacji w przedsiębiorstwach państwowych? Dla przykładu autor bierze największe przedsiębiorstwo istniejące w Polsce — Polskie Koleje Państwowe. W latach 1923 — 1935 długość eksploatacyjna linii kolejowych, zwłaszcza w ostatnich latach wzrastała w tempie niewielkim; w stanie parowozów jest zastój od 1931 r., w stanie wagonów osobowych nawet pewne zmniejszenie się, a niewielki wzrost w stanie wagonów towarowych. Ale nawet amortyzacja kapitału tkwiącego w kolejach jest niedostateczna. Przy stopie amortyzacji 7% amortyzacja winna wynosić ok. 525 miln. rocznie. Tymczasem z preliminarzy budżetowych wynika, że wydatki na budynki, podtorza, nawierzchnię oraz naprawę i wymianę taboru spadły z 446,3 miln. w 1931 r. na 288,2 miln. w roku 1935. „Oczywiście — pisze autor — można inaczej oszacować majątek kolejowy biorąc pod uwagę spadek cen, ale z drugiej strony trzeba uwzględnić, że w kosztach własnych kolei państwowych prawie zupełnie nie ma podatków, że nie uwzględniamy tu straty, którą by jeszcze można przyjąć z powodu braku oprocentowania kapitału tkwiącego w kolejach".

Ostateczny wniosek autora brzmi: „Na podstawie tych wywodów, które nie mają pretensji do dokładności, dochodzimy do ogólnego wniosku: w przemyśle, zarówno prywatnym jak i państwowym, odbywają się w ostatnich latach głębokie procesy dekapitalizacyjne, i to bodaj w najważniejszych jego działach".

W ostatnim rozdziale swej pracy prof. Rybarski stara się na innej jeszcze drodze skontrolować swe obliczenia, aby móc wyciągnąć tym pewniejsze wnioski. Za punkt oparcia przyjmuje wartość majątku narodowego. Dla bezpieczeństwa przyjmuje minimalną wartość tego majątku, po uwzględnieniu spadku cen, na 60 miliardów zł. Wypadałoby to na głowę ludności 1.775 zł. Przyjmując roczny przyrost ludności na 425.000 ludzi, dochodzi do wniosku, że roczny przyrost kapitału powinien wynosić ponad 750 miln. zł. Tylko przy takim przyroście nie będzie obniżała się zamożność społeczeństwa i nie będzie postępowała naprzód pauperyzacja. Ponieważ obliczony przyrost kapitałów pieniężnych wynosił w latach 1928 — 1935 ok. 300 miln. rocznie, przeto moglibyśmy osiągnąć wyżej wyprowadzoną minimalną normę ogólnej kapitalizacji (750 miln. zł), gdyby: 1) cała kapitalizacja pieniężna przeobrażała się na kapitał produkcyjny, 2) ponadto gospodarstwo narodowe wytwarzało rzeczowego kapitału wartości 450 miln. zł.

Widzieliśmy, że pierwszy warunek nie został spełniony — gromadzące się oszczędności nie szły przeważnie na kapitał produkcyjny. „Pożyczkami państwowymi pokrywało się deficyty budżetowe; kredyt uruchomiony na podstawie gromadzących się wkładów oszczędnościowych w znacznym stopniu służył na cele konsumcyjne. Ileż to nawet jest weksli, których wystawieniu nie odpowiada powstanie nowych realnych wartości! Wystarczy przypomnieć ogłaszane w prasie sumy zadłużenia urzędniczego". Z tego wynika, że bezpośredni przyrost kapitału w przedsiębiorstwach produkcyjnych powinien był jeszcze wyrównać zużycie kapitalizacji pieniężnej na cele konsumcyjne. Tymczasem zbadane wyżej procesy kapitalizacji rzeczowej w rolnictwie i przemyśle nie upoważniają do takiego wniosku.

O niedostatecznej kapitalizacji przekonywa jeszcze badanie dochodu społecznego. Akumulacja kapitału brutto wg obliczeń Kaleckiego i Landaua („Szacunek dochodu społecznego w r. 1929) wynosiła 2,12 miliarda rocznie, przy czym na inwestycje brutto, bez uwzględnienia amortyzacji, przypadało 2,26 miliarda zł. Z sumy tej na inwestycje państwowe i komunalne przypadała co najmniej połowa. Analogiczne opracowanie tych autorów za rok 1933 podawało wysokość akumulowanego dochodu społecznego tylko na 0,5 miliarda. „Jeżeli się uwzględni amortyzację, wystąpi na podstawie tych obliczeń fakt dekapitalizacji".

Silny spadek wskaźników inwestycji (o 51,5%) jeszcze raz potwierdza niedostateczną kapitalizację w Polsce.

Ciekawe swe wywody prof. Rybarski zamyka takim wnioskiem: „Kapitalizacja pieniężna jest niedostateczna, ale w każdym razie nawet w okresie lat 1928 — 1935, w którym przeważają lata kryzysowe, można było zarejestrować dość poważny przyrost kapitału pieniężnego. Kapitalizacja rzeczowa przedstawia się względnie pomyślnie w dziedzinie budownictwa mieszkaniowego; jest bardzo źle w rolnictwie, a także i w przemyśle. Niedostateczna kapitalizacja, a nawet dekapitalizacja w niektórych działach wytwórczości występuje tym jaskrawiej na tle przyrostu ludności. Wynika z tych zestawień, że w każdym razie znaczna część nagromadzającego się kapitału w postaci pieniężnej nie została obrócona na cele rzeczowej kapitalizacji" [1]). *B. O.*

---

1) W powyższym streszczeniu opuściliśmy kilka bardzo ciekawych ustępów o znaczeniu inwestycyj, konsumcji i oszczędności dla ożywienia gospodarczego, jako luźno związanych z tematem. Czytelnicy znajdą je w „Przeglądzie prasy" niniejszego numeru.

Propaganda prasowa Komunalnych Kas oszczędności

Propaganda komunalnych kas oszczędności, jako jednostek terytorialnych, jest ściśle związana z terenami ich działalności.

Droga do społeczeństwa miejscowego, gdy chodzi o skuteczną propagandę prasową, prowadzi dwoma szlakami: poprzez łamy ogłoszeniowe wielkich dzienników i czasopism o zasięgu ogólnokrajowym, oraz poprzez działy ogłoszeniowe prasy lokalnej.

Ponieważ akcja prasowa na łamach poważniejszych wydawnictw ogólnopolskich należy raczej do zadań Związku, kasy winny zwrócić uwagę w pierwszym rzędzie na prasę miejscową.

Znaczenie prasy prowincjonalnej.

Zjawiskiem często niestety spotykanym jest niedocenianie znaczenia prasy prowincjonalnej. Lekceważy się wydawnictwa miejscowe ze względu na pozorną szczupłość ich nakładów, pozorną — bo w świetle cyfr sprawa ta przedstawia się zgoła inaczej.

Według obliczeń Ministerstwa Poczt i Telegrafów z terenów mieszczących główne ośrodki wielkiej prasy wyekspediowano w r. 1935 pocztą — 46 milionów egzemplarzy dzienników (z czego część przypada również na średnie i małe wydawnictwa), podczas gdy z innych ośrodków wydawniczych skupiających niemal wyłącznie średnią i małą prasę prowincjonalną wyekspediowano pocztą 37 milionów egzemplarzy dzienników. Uwzględnić przy tym należy, iż co najmniej parokrotnie więcej dzienników idzie do czytelnika innymi drogami, niż przez pocztę. Widzimy zatem, że średnia i mała prasa prowincjonalna jest poważnym czynikiem na polskim rynku wydawniczym.

Trzeba wziąć pod uwagę również i to, że pisma o wielkich nakładach rozchodzą się na większych terenach, natomiast pisma prowincjonalne obsługują pewne tylko okręgi, dzięki czemu stopień nasycenia nimi danego okręgu jest silniejszy. Innymi słowy, pisma prowincjonalne czytuje większa liczba miejscowych czytelników aniżeli pisma o wielkim nakładzie. Kryzys i konieczność liczenia się z groszem sprawiły, że coraz więcej osób ogranicza się wyłącznie do pism lokalnych.

O pierwszorzędnym znaczeniu ogłoszeniowym prasy prowincjonalnej dla instytucji czy firm ściśle związanych z pewnym terenem decyduje ponadto cały szereg czynników.

Trzeba pamiętać, że prowincja żyje w wielu dziedzinach własnym, odrębnym życiem. Sprawy miejscowe najszybciej i najszczegółowiej może omówić dziennik miejscowy. Powolniejsze tempo życia prowincji, brak atrakcji, których dostarcza wielkie miasto, sprawia, że pisma lokalne są czytane inaczej — „od deski do deski". Dział ogłoszeniowy jest studiowany równie systematycznie jak dział redakcyjny, każda wzmianka, zwłaszcza jeśli dotyczy miejscowej „znajomej" instytucji, budzi zainteresowanie.

Według ankiety, przeprowadzonej wśród paru tysięcy osób różnych zawodów przez Rudolfa Seyfferta, autora jednego z podstawowych dzieł o reklamie pt.: „Allgemeine Werbelehre", ogłoszenia czyta:

w wielkich dziennikach politycznych:

stale	25,2%	czytelników,
przy okazji	62,4%	„
zupełnie ich nie czyta . .	12,4%	„

w informacyjnych dziennikach prowincjonalnych (lokalnych):

stale	39,0%	czytelników,
przy okazji	55,4%	„
wcale ich nie czyta . .	5,6%	„

w politycznych dziennikach prowincjonalnych (lokalnych):

stale . . . . . . 40,3% czytelników,
przy okazji . . . . 51,2% „
wcale ich nie czyta . . 8,5% „

W wielu krajach europejskich prasa prowincjonalna jest należycie oceniana jako organ ogłoszeniowy.

W Polsce zrozumienie jej znaczenia jest silniejsze na zachodzie, słabnie im dalej na wschód.

Znaczenia tego nie wolno nie doceniać komunalnym kasom oszczędności, dla których prasa lokalna posiada pierwszorzędne walory propagandowe.

Organizacja propagandy prasowej.

Organizując miejscową propagandę prasową kasy powinny:

1) dokonać wyboru pism oraz nawiązać kontakt z wydawnictwami;

2) dążyć do zbiorowej akcji prasowej na terenie objętym zasięgiem poczytniejszych lokalnych wydawnictw;

3) zwracać się o pomoc, radę i wskazówki do Związku Kas.

Wybór pism.

Przed nawiązaniem kontaktu z wydawnictwami należy się dobrze zastanowić nad ich wyborem.

Pierwsza zasada, której trzeba sumiennie przestrzegać brzmi: „Nie ograniczać się do akcji prasowej na łamach tylko jednego wydawnictwa". W większości miast powiatowych wychodzą przynajmniej dwa pisma o odrębnym zabarwieniu politycznym. Prowadzenie propagandy prasowej za pośrednictwem pism o różnym obliczu jest wskazane z dwóch zasadniczych względów.

Ze względu na to, że różne pisma są czytane przez różne grupy ludzi. Jednym z przykazań dobrego kierownika propagandy jest działanie przy pomocy wszystkich czynników mających poważniejszy wpływ na grupy podatne dla propagandy. Ograniczenie się do akcji prasowej na łamach jednego pisma mogłoby się stać wykroczeniem przeciw temu przykazaniu. Nie należy tego rozumieć w ten sposób, że skoro na terenie większego miasta wychodzi kilkanaście pism, trzeba ogłaszać się we wszystkich. Mogłoby to się nie zmieścić w ramach budżetu przeznaczonego na cele propagandy prasowej, a zresztą jest zupełnie niepotrzebne. Wystarczy, jeśli zostaną wybrane pisma o największej poczytności oraz te, które są czytane przez grupy uznane przy analizie rynku za wdzięczny teren dla propagandy. Jeśli np. teren działania kasy zamieszkują głównie rolnicy, wskazane jest uwzględnienie przy wyborze pism miejscowego wydawnictwa przeznaczonego dla rolników. Zwracamy uwagę na znaczenie czasopism specjalnych.

Drugim względem przemawiającym za korzystaniem z pośrednictwa pism o różnym zabarwieniu politycznym jest konieczność utrzymywania dobrych stosunków z organami urabiającymi opinię publiczną.

Wzajemna współpraca obowiązuje do lojalności. Wybitnie szkodliwe dla akcji propagandowej jest ukazywanie się w prasie wiadomości o ujemnych wynikach działalności kasy nawet z zupełnie innego terenu, z drugiego końca Polski. Wydawnictwa współpracujące z kasą przez lojalność nie powinny tego rodzaju wzmianek zamieszczać.

Nawiązanie kontaktu z wydawnictwami.

Po dokonaniu wyboru wydawnictw trzeba nawiązać z nimi kontakt. Kontakt ten może się zasadniczo wyrażać w formie stosunków bezpośrednich, przy czym ogniwem łączącym jest często akwizytor, bądź za pośrednictwem biura ogłoszeń. Pośrednictwo poważnego biura ogłoszeń przy większej kampanii prasowej posiada bardzo wiele zalet. W porozumieniu ze zleceniodawcą biuro takie przygotowuje plan kampanii, upraszcza wykonanie planu, oszczędza w olbrzymim stopniu czas i skraca manipulację, jaka wynika ze stosunków bezpośrednich. Zatrudniając fachowy personel biuro ogłoszeń może być pomocne w projektowaniu i wykonaniu ilustracji oraz tekstów ogłoszeń, może dostarczyć wskazówek i służyć radą niedoświadczonemu klientowi. Rabaty udzielane przez biura ogłoszeń są czasami wyższe od rabatów uzyskanych indywidualnie, co nawet w wypadku zawierania umowy bezpośredniej warto jest sprawdzić choćby

dla porównania. Jednak wszystkie te zalety w „dobrym gatunku" posiadają wyłącznie poważne biura ogłoszeń, których jest niewiele. Na ogół element, z jakiego rekrutują się właściciele oraz pracownicy agentur ogłoszeniowych i agenci ogłoszeniowi, jest bardzo niejednolity. Toteż należy być ostrożnym przy wiązaniu się z biurem ogłoszeń, a niejednokrotnie lepiej jest nawiązać z wydawnictwami kontakt bezpośrednio. Za bilet wizytowy, który każda z kas podejmująca planową akcję prasową powinna przedstawić w administracji wybranych pism, mogą posłużyć słowa wicedyrektora Związku Wydawców Dzienników i Czasopism p. Franciszka Głowińskiego, zamieszczone w artykule pt. „Komunalne Kasy Oszczędności a prasa" w nrze 4/36 „Prasy": „Praca tych kas zasługuje na szczególną opiekę i uwagę prasy jako naturalnej opiekunki tych wszystkich prac społecznych, które zmierzają ku dobru ogólnemu. Każde wydawnictwo, mające ambicję należytego wywiązywania się ze swych obowiązków prasowych służby na rzecz dobra publicznego — winno na swych łamach udzielać dużo miejsca i poparcia pożytecznej pracy Komunalnych Kas Oszczędności. Z drugiej strony administracyjne kierownictwa poszczególnych wydawnictw zwrócić powinny uwagę na Komunalne Kasy Oszczędności, jako na klientów ogłoszeniowych prasy i to klientów, którzy w miarę swego rozrostu i rozwoju mogą stawać się coraz lepszymi klientami ogłoszeniowymi".

Rzecz prosta, z interesem kas podejmujących propagandę oszczędności na łamach prasy wiąże się interes wydawnictw, które mile widzą każdego nowego solidnego klienta. Toteż wydawnictwa rozumiejące ten interes mogą poważnie ułatwić kasie kampanię prasową pomagając w jej zorganizowaniu. Nie jest to tak prosto i łatwo poradzić sobie z praktyczną stroną propagandy czy reklamy. Pamiętajmy, że propaganda prowadzona niesystematycznie, niefachowo nie opłaca się, jest wyrzucaniem pieniędzy. Administracja i redakcja wydawnictwa z natury rzeczy powinna się lepiej orientować w tajnikach sztuki ogłoszeniowej niż kasa. Pomoc okazana kasie wpłynie na utrwalenie wzajemnych stosunków, co dla każdego wydawnictwa jest napewno pożądane.

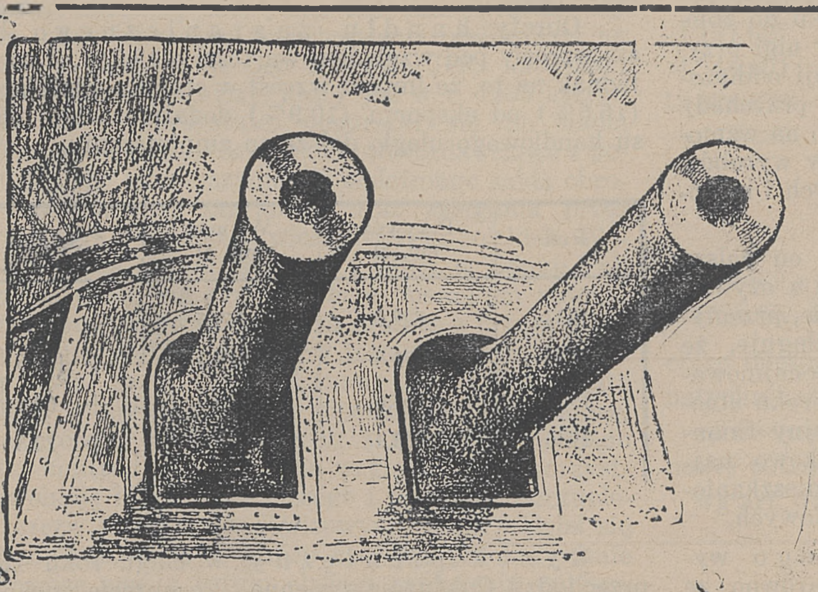
Zbiorowa propaganda prasowa.

Ze względu na szczupłość budżetów przeznaczonych na cele propagandy kasy powinny dążyć do organizowania wspólnej akcji prasowej na określonym terenie. Wybór pism o odpowiednim zasięgu umożliwi podjęcie takiej akcji.

Prowadzenie zbiorowej propagandy prasowej przez grupy kas oszczędności nie jest nowością. Już w roczniku „L'Epargne du Monde" z 1932 r. czytamy o takich wspólnych kampaniach organizowanych przez amerykańskie i niemieckie kasy oszczędności. Te same cele — a odrębne tereny działalności — sprawiają, że zbiorowa akcja daje świetne wyniki propagandowe, nie wprowadzając czynnika wzajemnej konkurencji. O skuteczności zbiorowej propagandy prasowej świadczy fakt, że kasy, które raz weszły na drogę wspólnej pracy, kontynuują ją nadal. Wzory ogłoszeń 23 kas stanu New York można znaleźć w „L'Epargne du Monde" w latach 1932 i 1935 r. Tematem tych ogłoszeń jest walka z tezauryzacją, z „filozofią pesymizmu", brakiem zaufania, — skutkami kryzysu, — znaczenie oszczędności w życiu gospodarczym kraju itp.

Z inicjatywą podobnej zbiorowej akcji prasowej wystąpiła jedna z kas województw wschodnich, proponując wszystkim komunalnym kasom tego terenu prowadzenie wspólnej stałej i systematycznej propagandy oszczędności, na łamach jednego z czasopism miejscowych, docierającego do najdalszych zakątków województwa. Program kampanii prasowej opracowała administracja wydawnictwa uwzględniając:

1) podawanie w każdym numerze artykułów propagujących oszczędność (przykłady z kraju i za-

BEZPIECZEŃSTWO GRANIC

zapewnia silna, dobrze uzbrojona armia.

BEZPIECZEŃSTWO WKŁADÓW

gwarantuje książeczka oszczędnościowa Komunalnej Kasy Oszczędności, która strzeże Twojego mienia.

K. K. O. w B.................. odpowiade za złożone oszczędności całym swym kapitałem, samorząd miejski (pow.) całym majątkiem i dochodami, a wszystkie K.K.O. w Polsce wspólnym funduszem gwarancyjnym

granicy), zachęcających do oszczędności, opisujących nowe formy oszczędności itp.;

2) stałe wskazywanie korzyści, jakie osiąga każdy składający oszczędności w K. K. O., podawanie specjalnych nadsyłanych przez poszczególne K. K. O. korespondencji ilustrujących rozwój poszczególnych kas, wzrost oszczędności, działalność kas itp.;

3) podawanie w każdym numerze wspólnego ogłoszenia K. K. O. z terenu całego województwa.

Dział propagandy oszczędności i reklamy K. K. O. miał być powierzony jednemu ze stałych pracowników pism. Koszt tak prowadzonej kampanii prasowej podzielony między kasy województwa wyniósłby niewielką kwotę, obciążającą w minimalnym stopniu budżet każdej kasy. Projekt ten ma swoje dobre i złe strony.

Dobre — prowadzenie systematycznej planowej propagandy i osiągnięcie dużego efektu propagandowego małym kosztem, odciążenie kierownika propagandy, który by cały kłopot prowadzenia kampanii, obmyślania tekstów oddał w ręce pracownika wydawnictwa.

Złe — ograniczanie się do jednego wydawnictwa.

Współpraca ze Związkiem.

W propagandzie prasowej jest konieczne harmonijne współdziałanie Związku K. K. O. z poszczególnymi kasami. Współdziałanie to nie powinno się ograniczać do równoległego prowadzenia propagandy prasowej—przez Związek na łamach prasy wielkonakładowej i czasopism specjalnych, przez kasy — za pośrednictwem dzienników i czasopism lokalnych. Wspólna praca powinna się wyrażać w ścisłym kontakcie. O wskazówki kasy zwracałyby się do Związku, dzieliły się swymi spostrzeżeniami, uwagami, projektami. Związek z kolei służyłby kasom — radą i pomocą *).

Zofia Kaiserowa.

Literatura:

Roczniki **„L'Epargne du Monde** —organu Międzynarod. Instytutu Oszczędności.

Roczniki **„Prasy“** — organu Związku Wydawców Dzienników i Czasopism.

Roczniki **„Reklamy“** — organu Polskiego Związku Reklamowego.

Rudolf Seyffert — „Allgemeine Werbelehre“.

*) Pomoc tę zapoczątkowuje Związek K. K. O. w Warszawie oddając do dyspozycji kas za minimalną opłatą matryce ogłoszeń zamieszczonych w Nr 4 i 5 „Oszczędności“. Kasy zainteresowane winny kierować zapotrzebowanie bezpośrednio do Związku. *(Przyp. Redakcji).*

Sprawozdanie Banku Polskiego za rok 1936

Opublikowane przez Bank Polski sprawozdanie za rok 1936 przytacza szereg faktów stwierdzających niewątpliwą poprawę sytuacji gospodarczej. W pierwszym rzędzie uległa poprawie sytuacja podstawowej gałęzi naszej wytwórczości, tj. rolnictwa, głównie dzięki zwyżce cen na rynku zbożowym i względnie dobrym urodzajom w stosunku do zbiorów światowych. Nie bez wpływu tu były ulgi przyznane uprzednio rolnictwu w ramach akcji oddłużeniowej. W rezultacie zwiększyły się ogólne przychody gospodarstw wiejskich, co z kolei wpłynęło na wzmożenie dokonywanych przez wieś zakupów wyrobów przemysłowych (maszyn, narzędzi rolniczych i nawozów sztucznych w szczególności).

Jeśli chodzi o przemysł, notuje on dalsze zwiększenie się wytwórczości w związku z ożywieniem się ruchu inwestycyjnego w rolnictwie, przemyśle i budownictwie. Na podkreślenie zasługuje, że o ile w roku poprzednim inwestycje były podejmowane głównie ze źródeł publicznych, o tyle w roku ubiegłym wzmógł się bardziej ruch inwestycyjny finansowany ze środków prywatnych. Stosunkowo największe rozmiary osiągnęło budownictwo mieszkaniowe, korzystające z wydatnych ulg podatkowych.

Obroty handlu wewnętrznego wykazały wyraźne ożywienie, w związku zarówno ze wzmożeniem się ruchu inwestycyjnego jak zwiększoną siłą nabywczą rynku. Ilość przedsiębiorstw handlowych uległa zwiększeniu, o czym świadczy wzrost liczby świadectw przemysłowych wykupionych na rok podatkowy 1936, w liczbie 49 tys., wobec 434 tys. na r. 1935.

Obroty handlu zagranicznego Polski wzrosły pod względem wartości o 13,7%. Z uwagi jednak na to, że import wzrósł w stopniu silniejszym (16,6%) od eksportu (10,9%) dodatnie saldo bilansu handlowego uległo dalszemu zmniejszeniu.

Rok	Przywóz mil. zł	Wywóz mil. zł	Saldo
1933	827.0	959.6	+ 132.6
1934	798.8	975.3	+ 176.5
1935	860.6	925.0	+ 64.4
1936	1.003.4	1.026.2	+ 22.8

Rynek pieniężny w ciągu roku 1936 przechodził fluktuacje zmienne. Po okresie spokoju,

trwającego w ciągu dwoch pierwszych miesięcy, w marcu i kwietniu wystąpiły objawy wycofywania wkładów, ucieczki kapitałów i tezauryzacji o niespotykanym poprzednio nasileniu. Szkodliwy proces tezauryzacji i ucieczki kapitałów został zahamowany na skutek wprowadzonych w końcu kwietnia ograniczeń dewizowych. Po okresie względnego spokoju, w miesiącach jesienych, wskutek dewaluacji walut szeregu krajów, a franka francuskiego w szczególności, dał się zauważyć ponownie nastrój niepewności, uspokojony następnie zdecydowaną deklaracją Rządu o niezmienności dotychczasowej polityki walutowej. W rezultacie ogólny stan wkładów we wszystkich instytucjach finansowych w ciągu trzech kwartałów roku ub. nie uległ zmniejszeniu. Atoli struktura wewnętrzna rachunków wkładowych uległa przemianie; zaznaczył się bowiem spadek rachunków oszczędnościowych i terminowych na korzyść rachunków bezterminowych.

Również zmienne nastroje przechodził rynek kapitałowy (papierów wartościowych). Kursy pożyczek wewnętrznych na ogół kształtowały się niżej niż w roku poprzednim, zarówno wskutek dokonanej konwersji jak i zwiększenia się ich podaży, w związku z wprowadzeniem na rynek 3% Premiowej Poż. Inwestycyjnej. Działalność emisyjna skarbu Państwa, jeśli nie brać pod uwagę emisji 4% Pożyczki Konsolidacyjnej, była dość nieznaczna. Zamyka się one w sumie 38,3 mil. zł. 4% Państwowej Renty Złotej, ulokowanej zresztą poza wolnym rynkiem. Emisje nowe listów zastawnych i obligacyj w ciągu pierwszych trzech kwartałów wyniosły ogółem zł 144,2 mil., w czym na 4½% obligacje Banku Akceptacyjnego przypada zł 33,6 mil.

Jeśli chodzi o położenie walutowe, to na odcinku tym decydujący wpływ wywierają dwa czynniki: budżet państwowy i bilans płatniczy. Od strony budżetu sytuacja została całkowicie opanowana. Dzięki wprowadzonym w końcu 1935 oszczędnościom budżetowym, podwyższeniu wpływów z niektórych źródeł (podatek dochodowy i specjalny) deficyt został całkowicie opanowany, a wykonanie budżetu za pierwsze 9 miesięcy roku budżetowego 1936/1937 wykazuje skromną nadwyżkę. Tak samo przedłożony izbom ustawodawczym do uchwalenia preliminarz na r. 1937/8 zamyka się bez deficytu. Jeśli natomiast chodzi o bilans płatniczy, który już w r. 1935 kształtował się niekorzystnie, pogorszał się on nadal w pierwszych miesiącach roku sprawozdawczego z powodu stałego zmniejszania się dodatniego salda obrotów handlowych z zagranicą, oraz zalegania przez niektóre kraje z zapłatą wierzytelności polskich. Wobec kurczenia się zapasu złota i dewiz w Banku Polskim, do czego się przyczyniło w niemałym stopniu również przekazywanie sum za granicę z tytułu przywozu monet złotych dla celów tezauryzacyjnych, wydany został dn. 26 kwietnia znany dekret Prezydenta Rzplitej w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą, mocą którego obrót pieniężny z zagranicą poddano ścisłej kontroli. Poza tym ze względu na niekorzystną ewolucję bilansu płatniczego i poważne uszczuplenie rezerw kruszcowo - dewizowych, Rząd widział się zmuszony zawiesić w końcu czerwca przekazywanie za granicę sum z tytułu obsługi zadłużenia publicznego. Raty należne według kontraktów pożyczkowych wpłacane były odtąd na specjalne rachunki zablokowane w Banku Polskim. Zarządzenia te przyczyniły się do stopniowej poprawy sytuacji walutowej. Począwszy od ostatniej dekady lipca, gdy zapasy złota Banku Polskiego oraz pieniądze i dewizy zagraniczne wynosiły zł 374,2 mil., bilans Banku Polskiego wykazuje wzrost rezerw kruszcowo - dewizowych.

Obieg pieniężny w porównaniu z latami poprzednimi wynosił (mil. zł):

Rok	Bilety bankowe	Emisja skarbowa (monety srebrne i bilon)	Obieg pieniężny ogółem	Stosunek emisji skarbowej do obiegu pieniężnego
1932	1,002.8	322.4	1.325.2	24.34
1933	1.018.8	321.2	1.340 0	23.97
1934	981.1	384.1	1.365.2	28.13
1935	1 007.2	404.3	1.411.5	28.64
1936	1.033.8	428.4	1.462.2	29.34

Obieg pieniężny podlegał w ciągu roku dużym wahaniom, utrzymując się jednak stale na poziomie wyższym od r. poprzedniego. Z dniem 10 lipca 1936, Minister Skarbu w porozumieniu z Bankiem Polskim podwyższył maksymalną kwotę emisji skarbowej z 426 mil. zł do 470 mil. zł. Krok ten Bank Polski tłumaczy dającym się odczuwać w szeregu okręgów brakiem bilonu. We wrześniu i październiku chłonność rynku na monety srebrne i bilon była tak duża, częściowo wskutek pewnej tezauryzacji monet srebrnych przez ludność wiejską, że pomimo zwiększenia ich obiegu dał się odczuć brak tych środków płatniczych.

Z biletów bankowych z końcem roku było w obiegu:

238.200	odcinków	po	zł 500	zł	119.100.000
4.157.627	„	„	„ 100	„	415.762.700
4.744.601	„	„	„ 50	„	237.230.050
13.028.270	„	„	„ 20	„	260.565.400
118.259	„	„	„ 10	„	1.182.590
				Razem zł	1.033.840.740

Pokrycie emisji bankowej przedstawia się, jak następuje:

obieg biletów bankowych		zł 1.033.841 tys.
natychmiast płatne zobowiązania	zł 291.567 tys.	
mniej potrącenie wg art. 51 statutu	„ 100.000 „	„ 191.567 „
	Razem	zł 1.225.408 tys.

Przy zapasie złota w wysokości zł 392.950 tys. pokrycie kruszcowe wynosi 32,07%, a więc 2,07% ponad minimalne pokrycie statutowe. (W końcu r. 1935 zapas złota wyrażał się kwotą zł 444.350 tys. pokrycie zaś kruszcem wynosiło 39,78%).

Jako dalsze pokrycie emisji służą następujące aktywa:

a) pieniądze zagraniczne i dewizy	zł	29.686	tys.
b) weksle krajowe	„	681.339	„
c) bilety skarbowe zdyskontow. .	„	66.926	„
d) polskie monety srebrne i bilon	„	41.360	„
e) pożyczki zabezp. zastawami .	„	107.366	„
f) papiery procentowe własne .	„	135.977	„
g) bezproc. dług Skarbu Państwa	„	90.000	„
	zł	1.152.654	tys.

D z i a ł a l n o ś ć k r e d y t o w a Banku w porównaniu z latami poprzednimi wynosiła: (mil. zł):

	1934	1935	1936
portfel wekslowy	655.9	692.0	681.3
pożyczki zabezpieczone zastaw.	54.5	109.5	107.4
zdyskontowane bilety skarbowe	48.0	67.6	66.9
	758.4	869.1	855.6

Z wyjątkiem zatem portfelu wekslowego, który w ciągu roku zmniejszył się o 10,7 mil. zł, pozostałe rachunki nie wykazują poważniejszych zmian. Zmniejszenie się portfelu wekslowego nastąpiło dzięki zamianie weksli rolniczych na listy zastawne ziemskie i obligacje Banku Akceptacyjnego. W końcu roku sprawozdawczego było 1.191 podawców, wobec 1.279 w końcu r. 1935. Udział poszczególnych grup podawców wekslowych w wykorzystaniu kredytów w dyskoncie Baku Polskiego wynosi:

Banki	zł	546.3	mil.
Przemysł	„	67.4	„
Spółdzielnie kredytowe	„	23.7	„
K. K. O.	„	17.9	„
Handel	„	17.8	„
Rolnictwo	„	4.8	„
Różne	„	3.4	„
Razem	zł	681.3	mil.

Obligo instytucyj bankowych uległo zwiększeniu o sumę zł 15.6 mil. (w czym banki — zł 14.8 mil., spółdzielnie — 0.5 mil. i K. K. O. — 0.3 mil.), natomiast obligo podawców innych spadło o zł 23.4 mil. (w czym przemysł — zł 18.8 mil.). W dalszym ciągu uderza słabe wykorzystanie kontyngentów dyskontowych przez komunalne kasy oszczędności.

Procentowy natomiast udział grup gospodarczych jako akceptantów (wystawców) weksli zdyskontowanych przedstawiał się:

P ł a t n i c y	1934	1935	1936
Rolnictwo	42,6%	45,5%	33,6%
Górnictwo, przemysł i rzem.	15,1%	16,4%	16,9%
Inne przedsiębiorstwa . . .	9.0%	7.6%	14,3%
Handel	16,9%	18,0%	18,8%
Pozostałe	16,4%	12,5%	16,4%

Dość znaczny spadek procentowego udziału weksli akceptowanych przez rolników, do której to grupy zalicza się również akcepty Banku Akceptacyjnego i instytucyj finansowo - rolnych, wywołany został wspomnianą zamianą weksli rolniczych na papiery procentowe.

Z pozostałych ważniejszych pozycyj bilansowych dużej zmianie uległy rachunki k a p i t a ł u z a k ł a d o w e g o i funduszu zasobowego, dokonane w związku z ostatnią zmianą statutu Banku Polskiego. W r. 1927 pierwotną sumę kapitału zakładowego Banku — zł 100 mil. podniesiono do zł 150 mil. w drodze emisji 500.000 sztuk nowych akcyj, objętych w całości przez Skarb Państwa po cenie 150 zł za akcję nominalnej wartości zł 100. Nadwyżka osiągnięta z różnicy kursu między cenę subskrypcyjną a nominalną wartością akcji w wysokości zł 25 mil. została przelana na fundusz zapasowy. W myśl zmienionego ostatnio art. 4 statutu, kapitał zakładowy Banku uległ zmniejszeniu o 50 mil. zł tj. do pierwotnej wysokości zł 100 mil. w drodze odkupu od Skarbu Państwa zakupionych przezeń w r. 1927 akcyj po pierwotnej cenie subskrypcyjnej, tj. za 75 mil. zł, przy czym zł 25 mil. odpisano z funduszu zapasowego.

B i l a n s r o c z n y Banku zamyka się sumą zł 1.814 mil. i wykazuje nadwyżkę 9.259 tys., z czego zł 8 mil. przeznacza się na 8% dywidendę od 100 mil. zł akcyj.

W końcu roku sprawozdawczego Bank posiadał oprócz Oddziału Głównego w Warszawie — 49 oddziałów i 247 placówek inkasowych. W roku zeszłym na tym miejscu podnosiliśmy sprawę nieprzychylnego ustosunkowania się Banku Polskiego do K. K. O., jeśli chodzi o powierzenie im agend zastępstwa. Wskazywaliśmy, że w szeregu punktach, gdzie K. K. O. pracują wcale poprawnie, tam zastępstwo posiada urząd pocztowy. Z zamieszczonego w omawianym sprawozdaniu spisu placówek zastępczych, niestety, widzimy, że pod tym względem Bank swego nastawienia dotychczas nie zmienił.

W.

Spis alfabetyczny

a) Komunalnych kas oszczędności w dniu 1 stycznia 1937 r.

Uwaga: W dniu 1 stycznia 1937 r. istniało w Polsce 341 komunalnych kas oszczędności, w czym 223 powiatowe, 110 miejskich, 5 związków międzykomunalnych oraz 1 wojewódzka. Oprócz tego istnieją 2 kasy oszczędności niekomunalne: Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie i Ukraińska „Szczadnycia" w Przemyślu. Kasy położone w województwach: warszawskim, łódzkim, kieleckim, lubelskim, białostockim, wileńskim, nowogródzkim, poleskim i wołyńskim w ilości 127 należą do Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie (pl. Napoleona 7), Kasy województw: poznańskiego i pomorskiego, razem 100, należą do Komunalnego Związku Kredytowego w Poznaniu (ul. 27 Grudnia 8), Kasy województwa śląskiego (18 Kas) do Związku Komunalnych Kas Oszczędności woj. śląskiego w Katowicach (ul. Piotra Skargi 2) i Kasy województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego (ogółem wraz z 2 niekom. 96 Kas) —do Związku Komunalnych Kas Oszczędności we Lwowie (ul. Wałowa 9).

Do tych Związków zwracać się należy po informacje i wiadomości dotyczące kas oszczędności.

W porównaniu ze stanem na 1.I.36 liczba kas zmniejszyła się o 11; zostały zlikwidowane wzgl. znajdują się w likwidacji Kasy: m. Buska, m. Czerska, m. Druskienik, m. Gniezna, m. Górzna, pow. Kościerskiego, pow. Krotoszyńskiego, m. Łucka, m. Obrzycka, m. Podgórza, m. Tucholi.

Siedziba Kasy	Województwo (ew. i powiat)	Nazwa Kasy (K. K. O. powiatu, miasta, zw. międzyk., lub województwa)
1. Aleksandrów Kuj.	Warszawskie	pow. Nieszawskiego
2. Augustów	Białostockie	pow. Augustowskiego
3. Baranowicze	Nowogródzkie	pow. Baranowickiego
4. Będzin	Kieleckie	pow. Będzińskiego
5. Biała Krak.	Krakowskie	miasta Białej
6. Biała Podl.	Lubelskie	pow. Bialskiego
7. Białystok	Białostockie	pow. Białostockiego
8. Biecz	Krakowskie (pow. Gorlice)	miasta Biecza
9. Bielsk Podl.	Białostockie	pow. Bielskiego
10. Bielsko	Śląskie	miasta Bielska
11. Biłgoraj	Lubelskie	pow. Biłgorajskiego
12. Bochnia	Krakowskie	zw. międzyk. w Bochni
13. Bojanowo	Poznańskie (pow. Rawicz)	miasta Bojanowa
14. Borszczów	Tarnopolskie	pow. Borszczowskiego
15. Borysław	Lwowskie	miasta Borysławia
16. Bóbrka	Lwowskie	pow. Bobreckiego
17. Brasław	Wileńskie	pow. Brasławskiego
18. Brodnica	Pomorskie	miasta Brodnicy
19. Brodnica	Pomorskie	pow. Brodnickiego
20. Brody	Tarnopolskie	pow. Brodzkiego
21. Brok n/Bug.	Białostockie (pow. Ostrów)	miasta Broku
22. Brzesko	Krakowskie	pow. Brzeskiego
23. Brześć n/Bug.	Poleskie	pow. Brzeskiego
24. Brzeziny Ł.	Łódzkie	pow. Brzezińskiego
25. Brzeżany	Tarnopolskie	pow. Brzeżańskiego
26. Brzozów	Lwowskie	pow. Brzozowskiego
27. Buczacz	Tarnopolskie	pow. Buczackiego
28. Buk	Poznańskie (p. N. Tomyśl)	miasta Buku
29. Busk Kiel.	Kieleckie	pow. Stopnickiego
30. Bydgoszcz	Poznańskie	miasta Bydgoszczy
31. Bydgoszcz	Poznańskie	pow. Bydgoskiego
32. Chełm Lub.	Lubelskie	pow. Chełmskiego
33. Chełmno	Pomorskie	miasta Chełmna
34. Chełmno	Pomorskie	pow. Chełmińskiego
35. Chełmża	Pomorskie (pow. Toruń)	miasta Chełmży
36. Chodzież	Poznańskie	miasta Chodzieży
37. Chodzież	Poznańskie	pow. Chodzieskiego
38. Chojnice	Pomorskie	miasta Chojnic
39. Chojnice	Pomorskie	pow. Chojnickiego
40. Chorzów	Śląskie	miasta Chorzowa
41. Chrzanów	Krakowskie	pow. Chrzanowskiego
42. Ciechanów	Warszawskie	pow. Ciechanowskiego
43. Cieszyn	Śląskie	miasta Cieszyna
44. Czarnków	Poznańskie	miasta Czarnkowa
45. Czarnków	Poznańskie	pow. Czarnkowskiego
46. Częstochowa	Kieleckie	pow. Częstochowskiego
47. Czortków	Tarnopolskie	pow. Czortkowskiego
48. Dąbrowa k/Tarn.	Krakowskie	zw. międz. w Dąbrowie
49. Dobromil	Lwowskie	pow. Dobromilskiego
50. Dolina	Stanisławowskie	pow. Dolińskiego
51. Drohiczyn P.	Poleskie	pow. Drohickiego
52. Drohobycz	Lwowskie	miasta Drohobycza
53. Drohobycz	Lwowskie	pow. Drohobyckiego
54. Dubno	Wołyńskie	pow. Dubieńskiego
55. Działdowo	Pomorskie	miasta Działdowa
56. Działdowo	Pomorskie	pow. Działdowskiego
57. Garwolin	Lubelskie	pow. Garwolińskiego
58. Gdynia	Pomorskie	miasta Gdyni
59. Głębokie	Wileńskie	pow. Dziśnieńskiego
60. Gniezno	Poznańskie	miasta Gniezna
61. Gniezno	Poznańskie	pow. Gnieźnieńskiego
62. Gorlice	Krakowskie	pow. Gorlickiego
63. Gostynin	Warszawskie	pow. Gostynińskiego
64. Gostyń	Poznańskie	pow. Gostyńskiego
65. Grajewo	Białostockie	pow. Szczuczyńskiego

Siedziba Kasy	Województwo (ew. i powiat)	Nazwa Kasy (K. K. O. powiatu, miasta, zw. międzyk., lub województwa)
66. Grodno	Białostockie	pow. Grodzieńskiego
67. Grodzisk Maz.	Warszawskie	pow. Błońskiego
68. Grodzisk Pozn.	Poznańskie (p. N. Tomyśl)	miasta Grodziska
69. Gródek Jagiel.	Lwowskie	pow. Gródeckiego
70. Grójec	Warszawskie	pow. Grójeckiego
71. Grudziądz	Pomorskie	miasta Grudziądza
72. Grzybów	Krakowskie	pow. Nowosandeckiego
73. Horochów	Wołyńskie	pow. Horochowskiego
74. Horodenka	Stanisławowskie	pow. Horodeńskiego
75. Hrubieszów	Lubelskie	pow. Hrubieszowskiego
76. Inowrocław	Poznańskie	miasta Inowrocławia
77. Inowrocław	Poznańskie	pow. Inowrocławskiego
78. Janów Lub.	Lubelskie	pow. Janowskiego
79. Jarocin	Poznańskie	miasta Jarocina
80. Jarocin	Poznańskie	pow. Jarocińskiego
81. Jarosław	Lwowskie	miasta Jarosławia
82. Jasło	Krakowskie	miasta Jasła
83. Jaworów	Lwowskie	pow. Jaworowskiego
84. Jędrzejów	Kieleckie	pow. Jędrzejowskiego
85. Jutrosin	Poznańskie (pow. Rawicz)	miasta Jutrosina
86. Kalisz	Łódzkie	miasta Kalisza
87. Kalisz	Łódzkie	pow. Kaliskiego
88. Kałusz	Stanisławowskie	pow. Kałuskiego
89. Kamień Koszyrski	Poleskie	pow. Koszyrskiego
90. Kamionka Strumił.	Tarnopolskie	pow. Kamioneckiego
91. Kartuzy	Pomorskie	pow. Kartuskiego
92. Katowice	Śląskie	miasta Katowic
93. Katowice	Śląskie	pow. Katowickiego
94. Kępno	Poznańskie	pow. Kępińskiego
95. Kęty	Krakowskie (pow. Biała)	miasta Kęt
96. Kielce	Kieleckie	pow. Kieleckiego
97. Kobryń	Poleskie	pow. Kobryńskiego
98. Kobylin	Poznańskie (pow. Krotosz.)	miasta Kobylina
99. Kolbuszowa	Lwowskie	pow. Kolbuszowskiego
100. Koło	Łódzkie	pow. Kolskiego
101. Kołomyja	Stanisławowskie	miasta Kołomyi
102. Kołomyja	Stanisławowskie	pow. Kołomyjskiego
103. Konin	Łódzkie	pow. Konińskiego
104. Końskie	Kieleckie	pow. Koneckiego
105. Kopyczyńce	Tarnopolskie	pow. Kopyczyńskiego
106. Koronowo	Poznańskie (p. Bydgoszcz)	miasta Koronowa
107. Kosów	Stanisławowskie	pow. Kosowskiego
108. Kosów Poleski	Poleskie	pow. Kosowskiego
109. Kostopol	Wołyńskie	pow. Kostopolskiego
110. Kościan	Poznańskie	miasta Kościana
111. Kościan	Poznańskie	pow. Kościańskiego
112. Kowel	Wołyńskie	pow. Kowelskiego
113. Kozienice	Kieleckie	pow. Kozienickiego
114. Kraków	Krakowskie	miasta Krakowa
115. Kraków	Krakowskie	pow. Krakowskiego
116. Krasnystaw	Lubelskie	pow. Krasnostawskiego
117. Krosno	Lwowskie	miasta Krosna
118. Krosno	Lwowskie	pow. Krośnieńskiego
119. Krotoszyn	Poznańskie	miasta Krotoszyna
120. Krynica-Zdrój	Krakowskie (p. N. Sącz)	miasta Krynicy
121. Krzemieniec	Wołyńskie	pow. Krzemienieckiego
122. Kutno	Warszawskie	pow. Kutnowskiego
123. Lesko	Lwowskie	pow. Leskiego
124. Leszno	Poznańskie	miasta Leszna
125. Leszno	Poznańskie	pow. Leszczyńskiego
126. Lida	Nowogródzkie	pow. Lidzkiego
127. Lidzbark	Pomorskie (pow. Działd.)	miasta Lidzbarka
128. Limanowa	Krakowskie	pow. Limanowskiego
129. Lipno	Warszawskie	pow. Lipnowskiego
130. Lubaczów	Lwowskie	pow. Lubaczowskiego
131. Lubartów	Lubelskie	pow. Lubartowskiego
132. Lublin	Lubelskie	pow. Lubelskiego
133. Lubliniec	Śląskie	pow. Lublinieckiego
134. Lubliniec	Śląskie	miasta Lublińca
135. Luboml	Wołyńskie	pow. Lubomelskiego
136. Lwów	Lwowskie	pow. Lwowskiego
137. Lwów	Lwowskie	miasta Lwowa
138. Lwów	Lwowskie	Galicyjska Kasa Oszczędności *)
139. Lwówek	Poznańskie (p. N. Tomyśl)	miasta Lwówka
140. Łańcut	Lwowskie	pow. Łańcuckiego
141. Łask	Łódzkie	pow. Łaskiego
142. Łęczyca	Łódzkie	pow. Łęczyckiego
143. Łobżenica	Poznańskie (pow. Wyrzysk)	miasta Łobżenicy
144. Łomża	Białostockie	pow. Łomżyńskiego
145. Łowicz	Warszawskie	pow. Łowickiego
146. Łódź	Łódzkie	miasta Łodzi
147. Łódź	Łódzkie	pow. Łódzkiego
148. Łuck	Wołyńskie	pow. Łuckiego
149. Łuków	Lubelskie	pow. Łukowskiego
150. Łuniniec	Poleskie	pow. Łuninieckiego
151. Maków Maz.	Warszawskie	pow. Makowskiego
152. Miechów	Kieleckie	pow. Miechowskiego
153. Mielec	Krakowskie	pow. Mieleckiego
154. Międzychód	Poznańskie	miasta Międzychodu
155. Międzychód	Poznańskie	pow. Międzychodzkiego
156. Mińsk Maz.	Warszawskie	pow. Mińsko - Mazowieckiego
157. Mława	Warszawskie	pow. Mławskiego
158. Mogilno	Poznańskie	pow. Mogileńskiego
159. Mołodeczno	Wileńskie	pow. Mołodeckiego
160. Mościska	Lwowskie	pow. Mościckiego

*) Niekomunalna.

Siedziba Kasy	Województwo (ew. i powiat)	Nazwa Kasy (K. K. O. powiatu, miasta, zw. międzyk., lub województwa)
161. Mysłowice	Śląskie (pow. Katowice)	miasta Mysłowic
162. Myślenice	Krakowskie	pow. Myślenickiego
163. Nadwórna	Stanisławowskie	pow. Nadworniańskiego
164. Nakło n/Not.	Poznańskie (pow. Wyrzysk)	miasta Nakła
165. Nieśwież	Nowogródzkie	pow. Nieświeskiego
166. Nisko	Lwowskie	pow. Niskiego
167. Nowe Miasto n/Drwęcą	Pomorskie	pow. Lubawskiego
168. Nowogródek	Nowogródzkie	pow. Nowogródzkiego
169. Nowy Sącz	Krakowskie	miasta Now. Sącza
170. Nowy Targ	Krakowskie	pow. Nowotarskiego
171. Nowy Tomyśl	Poznańskie	pow. Nowotomyskiego
172. Oborniki	Poznańskie	pow. Obornickiego
173. Odolanów	Poznańskie (pow. Ostrów)	miasta Odolanowa
174. Olkusz	Kieleckie	związku międzyk. w Olkuszu
175. Ołyka	Wołyńskie (pow. Łuck)	miasta Ołyki
176. Opalenica	Poznańskie (p. N. Tomyśl)	miasta Opalenicy
177. Opatów	Kieleckie	pow. Opatowskiego
178. Opoczno	Kieleckie	pow. Opoczyńskiego
179. Ostrołęka	Białostockie	pow. Ostrołęckiego
180. Ostrów Maz.	Białostockie	pow. Ostrowskiego
181. Ostrów Wlk.	Poznańskie	miasta Ostrowa
182. Ostrów Wlk.	Poznańskie	pow. Ostrowskiego
183. Oszmiana	Wileńskie	pow. Oszmiańskiego
184. Oświęcim	Krakowskie (pow. Biała)	miasta Oświęcimia
185. Pabianice	Łódzkie (pow. Łask)	miasta Pabianic
186. Pińczów	Kieleckie	pow. Pińczowskiego
187. Pińsk	Poleskie	pow. Pińskiego
188. Piotrków Tryb.	Łódzkie	pow. Piotrkowskiego
189. Pleszew	Poznańskie (pow. Jarocin)	miasta Pleszewa
190. Płock	Warszawskie	pow. Płockiego
191. Płońsk	Warszawskie	pow. Płońskiego
192. Pniewy	Poznańskie (pow. Szamot.)	miasta Pniew
193. Pobiedziska	Poznańskie (pow. Poznań)	miasta Pobiedzisk
194. Podhajce	Tarnopolskie	pow. Podhajeckiego
195. Poniec	Poznańskie (pow. Gostyń)	miasta Ponieca
196. Postawy	Wileńskie	pow. Postawskiego
197. Poznań	Poznańskie	miasta Poznania
198. Poznań	Poznańskie	pow. Poznańskiego
199. Prużana	Poleskie	pow. Prużańskiego
200. Przasnysz	Warszawskie	pow. Przasnyskiego
201. Przemyśl	Lwowskie	miasta Przemyśla
202. Przemyśl	Lwowskie	pow. Przemyskiego
203. Przemyśl	Lwowskie	Ukraińska „Szczadnycia *)
204. Przemyślany	Tarnopolskie	pow. Przemyślańskiego
205. Przeworsk	Lwowskie	pow. Przeworskiego
206. Pszczyna	śląskie	pow. Pszczyńskiego
207. Puck	Pomorskie (pow. Morski)	miasta Pucka
208. Puławy	Lubelskie	pow. Puławskiego
209. Pułtusk	Warszawskie	pow. Pułtuskiego
210. Radom	Kieleckie	pow. Radomskiego
211. Radomsko	Łódzkie	pow. Radomskowskiego
212. Radzyń Podl.	Lubelskie	pow. Radzyńskiego
213. Rakoniewice	Poznańskie (pow. Wolsztyn)	miasta Rakoniewic
214. Rawa Maz.	Warszawskie	pow. Rawskiego
215. Rawa Ruska	Lwowskie	pow. Rawskiego
216. Rawicz	Poznańskie	miasta Rawicza
217. Rawicz	Poznańskie	pow. Rawickiego
218. Rogoźno	Poznańskie (pow. Oborniki)	miasta Rogoźna
219. Rohatyn	Stanisławowskie	pow. Rohatyńskiego
220. Ropczyce	Krakowskie	pow. Ropczyckiego
221. Równe	Wołyńskie	pow. Równieńskiego
222. Rudki	Lwowskie	pow. Rudeckiego
223. Rybnik	Śląskie	miasta Rybnika
224. Rybnik	Śląskie	pow. Rybnickiego
225. Rymanów	Lwowskie (pow. Sanok)	miasta Rymanowa
226. Rypin	Warszawskie	pow. Rypińskiego
227. Rzeszów	Lwowskie	miasta Rzeszowa
228. Sambor	Lwowskie	miasta Sambora
229. Sambor	Lwowskie	pow. Samborskiego
230. Sandomierz	Kieleckie	pow. Sandomierskiego
231. Sanok	Lwowskie	miasta Sanoka
232. Sanok	Lwowskie	pow. Sanockiego
233. Sarny	Wołyńskie	pow. Sarneńskiego
234. Sądowa Wisznia	Lwowskie (pow. Mościska)	miasta Sąd. Wiszni
235. Sępolno	Pomorskie	pow. Sępoleńskiego
236. Siedlce	Lubelskie	związku międzykomunalnego w Siedlcach
237. Sieradz	Łódzkie	pow. Sieradzkiego
238. Sierpc	Warszawskie	pow. Sierpeckiego
239. Skałat	Tarnopolskie	pow. Skałackiego
240. Skierniewice	Warszawskie	pow. Skierniewickiego
241. Skoczów	Śląskie (pow. Cieszyn)	miasta Skoczowa
242. Słonim	Nowogródzkie	pow. Słonimskiego
243. Sochaczew	Warszawskie	pow. Sochaczewskiego
244. Sokal	Lwowskie	miasta Sokala
245. Sokal	Lwowskie	pow. Sokalskiego
246. Sokołów Podl.	Lubelskie	pow. Sokołowskiego
247. Sokółka	Białostockie	pow. Sokólskiego
248. Solec Kujaw.	Poznańskie (p. Bydgoszcz)	miasta Solca
249. Stanisławów	Stanisławowskie	miasta Stanisławowa
250. Stanisławów	Stanisławowskie	pow. Stanisławowskiego

*) Niekomunalna.

Siedziba Kasy	Województwo (ew. i powiat)	Nazwa Kasy (K. K. O. powiatu, miasta, zw. międzyk., lub województwa)
251. Starogard	Pomorskie	miasta Starogardu
252. Starogard	Pomorskie	pow. Starogardzkiego
253. Stolin	Poleskie	pow. Stolińskiego
254. Stołpce	Nowogródzkie	pow. Stołpeckiego
255. Strumień	Śląskie (pow. Bielsko)	miasta Strumienia
256. Stryj	Stanisławowskie	miasta Stryja
257. Stryj	Stanisławowskie	pow. Stryjskiego
258. Strzyżów	Lwowskie (pow. Rzeszów)	miasta Strzyżowa
259. Sulejów	Łódzkie (pow. Piotrków)	miasta Sulejowa
260. Sulmierzyce	Poznańskie (pow. Ostrów)	miasta Sulmierzyc
261. Suwałki	Białostockie	pow. Suwalskiego
262. Szamotuły	Poznańskie	miasta Szamotuł
263. Szamotuły	Poznańskie	pow. Szamotulskiego
264. Szczuczyn k/Lidy	Nowogródzkie	pow. Szczuczyńskiego
265. Szubin	Poznańskie	pow. Szubińskiego
266. Śmigiel	Poznańskie (pow. Kościan)	miasta Śmigla
267. Śniatyń	Stanisławowskie	pow. Śniatyńskiego
268. Śrem	Poznańskie	miasta Śremu
269. Śrem	Poznańskie	pow. Śremskiego
270. Środa	Poznańskie	miasta Środy
271. Środa	Poznańskie	pow. Średzkiego
272. Świecie n/W.	Pomorskie	miasta Świecia
273. Świecie n/W.	Pomorskie	pow .Świeckiego
274. Święciany	Wileńskie	pow. Święciańskiego
275. Świętochłowice	Śląskie	pow. Świętochłowickiego
276. Tarnobrzeg	Lwowskie	pow. Tarnobrzeskiego
277. Tarnopol	Tarnopolskie	miasta Tarnopola
278. Tarnopol	Tarnopolskie	pow. Tarnopolskiego
279. Tarnowskie Góry	Śląskie	miasta Tarnowskich Gór
280. Tarnowskie Góry	Śląskie	pow. Tarnogórskiego
281. Tarnów	Krakowskie	miasta Tarnowa
282. Tczew	Pomorskie	miasta Tczewa
283. Tczew	Pomorskie	pow. Tczewskiego
284. Tłumacz	Stanisławowskie	pow. Tłumackiego
285. Tomaszów Lub.	Lubelskie	pow. Tomaszowskiego
286. Tomaszów Maz.	Łódzkie (pow. Brzeziny)	miasta Tomaszowa
287. Toruń	Pomorskie	miasta Torunia
288. Toruń	Pomorskie	pow. Toruńskiego
289. Toruń	Pomorskie	wojewódz. Pomorskiego
290. Trembowla	Tarnopolskie	pow. Trembowelskiego
291. Trzemeszno	Poznańskie (pow. Mogilno)	miasta Trzemeszna
292. Tuchola	Pomorskie	pow. Tucholskiego
293. Turek	Łódzkie	pow. Tureckiego
294. Turka n/Stryjem	Lwowskie	pow. Turczańskiego

Siedziba Kasy	Województwo (ew. i powiat)	Nazwa Kasy (K. K. O. powiatu, miasta, zw. międzyk., lub województwa)
295. Ujście	Poznańskie (pow. Chodzież)	miasta Ujścia
296. Wadowice	Krakowskie	pow. Wadowickiego
297. Warszawa	ul. Traugutta 5	miasta Warszawy
298. Warszawa	ul. Zgoda 7	pow. Warszawskiego
299. Wąbrzeźno	Pomorskie	miasta Wąbrzeźna
300. Wąbrzeźno	Pomorskie	pow. Wąbrzeskiego
301. Wągrowiec	Poznańskie	pow. Wągrowieckiego
302. Wejherowo	Pomorskie	miasta Wejherowa
303. Wejherowo	Pomorskie	pow. Morskiego
304. Węgrów	Lubelskie	pow. Węgrowskiego
305. Wielichowo	Poznańskie (pow. Kościan)	miasta Wielichowa
306. Wieliczka	Krakowskie	zw. międz. w Wieliczce
307. Wieluń	Łódzkie	pow. Wieluńskiego
308. Wierzbnik	Kieleckie	pow. Iłżeckiego
309. Wilejka	Wileńskie	pow. Wilejskiego
310. Wilno	Wileńskie	miasta Wilna
311. Włocławek	Warszawskie	miasta Włocławka
312. Włocławek	Warszawskie	pow. Włocławskiego
313. Włodawa	Lubelskie	pow. Włodawskiego
314. Włodzimierz Woł.	Wołyńskie	pow. Włodzimierskiego
315. Włoszczowa	Kieleckie	pow. Włoszczowskiego
316. Wodzisław	Śląskie (pow. Rybnik)	miasta Wodzisławia
317. Wolsztyn	Poznańskie	miasta Wolsztyna
318. Wolsztyn	Poznańskie	pow. Wolsztyńskiego
319. Wołkowysk	Białostockie	pow Wołkowyskiego
320. Wołomin	Warszawskie	pow. Radzymińskiego
321. Wołożyn	Nowogródzkie	pow. Wołożyńskiego
322. Wronki	Poznańskie (p. Szamotuły)	miasta Wronek
323. Września	Poznańskie	miasta Wrześni
324. Września	Poznańskie	pow. Wrzesińskiego
325. Wyrzysk	Poznańskie	pow. Wyrzyskiego
326. Wysokie Mazow.	Białostockie	pow. Wysoko-Mazow.
327. Zaleszczyki	Tornopolskie	pow. Zaleszczyckiego
328. Zamość	Lubelskie	pow. Zamojskiego
329. Zawiercie	Kieleckie	pow. Zawierciańskiego
330. Zbaraż	Tarnopolskie	pow. Zbaraskiego
331. Zbąszyń	Poznańskie (p. N. Tomyśl)	miasta Zbąszynia
332. Zborów	Tarnopolskie	pow. Zborowskiego
333. Zdołbunów	Wołyńskie	pow. Zdołbunowskiego
334. Zduny	Poznańskie (p. Krotoszyn)	miasta Zdun
335. Złoczów	Tarnopolskie	miasta Złoczowa
336. Złoczów	Tarnopolskie	pow. Złoczowskiego
337. Żnin	Poznańskie	pow. Żnińskiego
338. Żory	Śląskie (pow. Rybnik)	miasta Żor
339. Żółkiew	Lwowskie	pow. Żółkiewskiego
340. Żydaczów	Stanisławowskie	pow. Żydaczowskiego
341. Żywiec	Krakowskie	miasta Żywca

b) Spis oddziałów, zbiornic, wpłatni i zakładów zastawniczych K. K. O. na 1. I. 1937 r.

Niektóre K. K. O. posiadają oddziały, zbiornice, zakłady zastawnicze (lombardy) i t. p. Na dzień 1 stycznia 1937 r. czynnych było oddziałów 52, zbiornic i wpłatni 18, kantorów wymiany 6 i zakładów zast. 12.

Siedziba	Województwo	Rodzaj	Przynależność do K. K. O.
1. Bełchatów	Łódzkie	oddział	pow. Piotrkowskiego
2. Bielszowice	Śląskie	wpłatnia	pow. Katowickiego
3. Bieruń Stary	Śląskie	wpłatnia	pow. Pszczyńskiego
4. Błonie	Warszawskie	oddział	pow. Błońskiego
5 Bohorodczany	Stanisławowskie	oddział	pow. Stanisławowskiego
6 Brusy	Pomorskie	oddział	pow. Chojnickiego
7 Brześć Kujawski	Warszawskie	oddział	pow. Włocławskiego
8. Brzeziny Śląskie	Śląskie	wpłatnia	pow. Świętochłowickiego
9. Brzeżany	Pomorskie	zakł. zast.	pow. Brzeżańskiego
10. Bydgoszcz	Poznańskie	zakł. zast.	miasta Bydgoszczy
11. Chorzów	Śląskie	oddział (Chorzów III)	miasta Chorzowa
12. Ciechocinek	Warszawskie	oddział	pow. Nieszawskiego w Aleksandrowie
13. Czeladź	Kieleckie	oddział	pow. Będzińskiego
14. Dąbrowa Górnicza	Kieleckie	oddział	pow. Będzińskiego
15. Gdynia	Pomorskie	kantor wym. I (w porcie)	miasta Gdyni
16. Gdynia	Pomorskie	kantor wym. II (na dworcu)	miasta Gdyni
17. Gniew	Pomorskie	zbiornica	pow. Tczewskiego
18. Góra Kalwaria	Warszawskie	oddział	pow. Grójeckiego
19. Janów	Śląskie	wpłatnia	pow. Katowickiego
20. Jasło	Krakowskie	zakł. zast.	miasta Jasła
21. Jeziorna	Warszawskie	oddział	pow. Warszawskiego
22. Jurata	Pomorskie	wpłatnia	pow. Morskiego
23. Kamień	Pomorskie	oddział	pow. Sępoleńskiego
24. Katowice	Śląskie	wpłatnia: Hala targowa	miasta Katowic
25. Kochłowice	Śląskie	wpłatnia	pow. Katowickiego
26. Kołomyja	Stanisławowskie	zakł. zast.	miasta Kołomyji
27. Kraków	Krakowskie	oddział: Kraków — Podgórze	miasta Krakowa
28. Kraków	Krakowskie	zakład zast.	miasta Krakowa
29. Lipiny Śląskie	Śląskie	wpłatnia	pow. Świętochłowickiego
30. Lubawa	Pomorskie	oddział	pow. Lubawskiego w Nowym Mieście
31. Lwów	Lwowskie	oddział I ul. Gródecka	miasta Lwowa
32. Lwów	Lwowskie	oddział II ul. Żółkiewska	miasta Lwowa
33. Lwów	Lwowskie	zakł. zast.	miasta Lwowa
34. Łódź	Łódzkie	oddział, ul. Pomorska 3	miasta Łodzi
35. Mała Dąbrówka	Śląskie	wpłatnia	pow. Katowickiego
36. Międzyrzec Podl.	Lubelskie	oddział	pow. Radzyńskiego
37. Mikołów	Śląskie	oddział	pow. Pszczyńskiego
38. Milanówek	Warszawskie	oddział	pow. Błońskiego
39. Nowa Wieś	Śląskie	wpłatnia	pow. Katowickiego
40. Nowe	Pomorskie	oddział	pow. Świeckiego
41. Nowy Bytom	Śląskie	wpłatnia	pow. Świętochłowickiego
42. Nowy Dwór	Warszawskie	oddział	pow. Warszawskiego
43. Nowy Sącz	Krakowskie	zakł. zast.	miasta Nowego Sącza
44. Odolanów	Poznańskie	oddział	pow. Ostrowskiego
45. Orzegów	Śląskie	wpłatnia	pow. Świętochłowickiego
46. Ostrowiec n. Kam.	Kieleckie	oddział	pow. Opatowskiego
47. Ostrzeszów	Poznańskie	oddział	pow. Kępińskiego
48. Ozorków	Łódzkie	oddział	pow. Łęczyckiego
49. Piaseczno	Warszawskie	oddział	powł Warszawskiego
50. Pleszew	Poznańskie	oddział	pow. Jarocińskiego
51. Poznań	Poznańskie	oddział I ul. 27 Grudnia 19	miasta Poznania
52. Poznań	Poznańskie	oddział ul. Focha 50	miasta Poznania

Siedziba	Województwo	Rodzaj	Przynależność do K. K. O.
53. Poznań	Poznańskie	oddział ul. Górna Wilda 71	miasta Poznania
54. Pruszków	Warszawskie	oddział	pow. Warszawskiego
55. Przemyśl	Lwowskie	zakł. zast.	miasta Przemyśla
56. Puck	Pomorskie	oddział	pow. Morskiego w Wejherowie
57. Pyzdry	Łódzkie	oddział	pow. Konińskiego
58. Radzymin	Warszawskie	oddział	pow. Radzymińskiego w Wołominie
59. Ruda Śląska	Śląskie	wpłatnia	pow. Świętochłowickiego
60. Siemianowice	Śląskie	wpłatnia	pow. Katowickiego
61. Sieraków	Poznańskie	zbiornica	pow. Międzychodzkiego
62. Słupca	Łódzkie	oddział	pow. Konińskiego
63. Stanisławów	Stanisławowskie	zakł. zast.	miasta Stanisławowa
64. Strzelno	Pomorskie	oddział	pow. Mogileńskiego
65. Szczebrzeszyn	Lubelskie	oddział	pow. Zamojskiego
66. Szopienice	Śląskie	wpłatnia	pow. Katowickiego
67. Śmigiel	Poznańskie	oddział	pow. Kościańskiego
68. Tarnopol	Tarnopolskie	zakł. zast.	miasta Tarnopola
69. Tarnów	Krakowskie	zakł. zast.	miasta Tarnowa
70. Turmont	Wileńskie	kant. wym.	pow. Brasławskiego
71. Tuszyn	Łódzkie	oddział	pow. Łódzkiego
72. Ustroń	Śląskie	oddział	miasta Cieszyna
73. Warszawa		oddział I ul. Bielańska 8	miasta Warszawy
74. Warszawa		oddzia. II Praga—Targowa 65	miasta Warszawy
75. Warszawa		oddział III Bagatela 14	miasta Warszawy
76. Wieleń	Poznańskie	wpłatnia	pow. Czarnkowskiego
77. Więcbork	Pomorskie	oddział	pow. Sępoleńskiego
78. Wilno	Wileńskie	zakł. zast.	miasta Wilna
79. Witkowo	Poznańskie	oddział	pow. Gnieźnieńskiego
80. Wyszków	Warszawskie	oddział	pow. Pułtuskiego
81. Zakopane	Krakowskie	oddział	pow. Nowotarskiego
82. Zbąszyń	Poznańskie	kant. wym. (na Dworcu)	miasta Zbąszynia
83. Zdołbunów	Wołyńskie	kant. wym.	pow. Zdołbunowskiego
84. Zduńska Wola	Łódzkie	oddział	pow. Sieradzkiego
85. Zebrzydowice	Śląskie	oddział	miasta Cieszyna
86. Zebrzydowice	Śląskie	kant. wym.	miasta Cieszyna
87. Zgierz	Łódzkie	oddział	pow. Łódzkiego
88. Żyrardów	Warszawskie	oddział	pow. Błońskiego

Kronika ustawodawcza i sądowa

ORZECZNICTWO SĄDOWE I ADMINISTRACYJNE

Umieszczenie poręki na odwrotnej stronie wekslu.

Prawo wekslowe w art. 31 nie zawiera żadnych ograniczeń co do miejsca, w jakim na wekslu należy umieścić oświadczenie poręczyciela (awalisty). Porękę można umieścić zarówno na wekslu samym, jak i na przedłużku, na przedniej stronie weksla, jak i na odwrotnej. Jest atoli różnica praktyczna między umieszczeniem poręki wekslowej na przedniej stronie weksla a na odwrocie. „Sam podpis na przedniej stronie weksla uważa się za udzielenie poręczenia, wyjąwszy, gdy jest to podpis wystawcy lub trasata“ (art. 31 ust. weksl.). Jeżeli położono sam jedynie podpis na odwrotnej stronie weksla, domniemanie takie już nie istnieje. Konieczną jest rzeczą ażeby wtedy podpisujący poręczyciel wypisał *własnoręcznie* obok czy nad podpisem formułę, tekst poręczenia, choćby jednym wyrazem „poręczam“ lub równoznacznym. Własnoręczne wypisanie tekstu poręczenia jest w tym wypadku konieczne. „**W razie bowiem udowodnienia, iż nad podpisem na odwrocie wekslu został wypisany inną ręką tekst poręczenia, na posiadaczu weksla ciąży dowód, iż podpis miał charakter poręczenia, a nie indosu**“.

Orzeczenie Izby Cywilnej sek. I Sądu Najwyższego z dn. 27 lutego 1936 r. (C. I. 1572/35) — „Orzecznictwo Sądów Polskich“ tom XV, poz. 487.

Podobny pogląd wypowiedział już sąd Najwyższy w wyroku z dn. 1 grudnia 1927 r. (N. I. C. 1719/20), w którym stanął na stanowisku, że jeśli osoba podpisana na odwrocie weksla, udowodni — choćby zeznaniem świadków — że podpis na stronie odwrotnej umieściła in blanco ,na posiadacza weksla spada ciężar dowodu, że podpis rzeczony miał znaczenie poręczenia, a nie indosu.

Weksel kaucyjny.

Przeciwko nabywcy weksla kaucyjnego, który w chwili nabycia wiedział o charakterze kaucyjnym wekslu, dłużnik może zasłaniać się wszelkimi zarzutami, opartymi na swych osobistych stosunkach z poprzednim posiadaczem wekslu.

Skarga kasacyjna obejmowała wyrok Sądu Okręgowego w S. przyznający powództwo z weksli i utrzymujący w mocy nakaz zapłaty wydany przez Sąd Grodzki.

Stan faktyczny sprawy w świetle ustaleń przewodu sądowego przedstawiał się następująco:

Powód nabył weksel za sumę o wiele niższą od wymienionej na wekslu, wiedząc że jest to weksel kaucyjny, a zatem weksel wyłączony z obrotu wekslowego tak długo, póki nie zajdą wymogi odpowiedzialności, objętej umową pozawekslową. Wiedział też, że od dnia płatności wekslu (koniec grudnia 1931 r.) po czas jego nabycia (w jesieni 1934 r.) odpowiedzialności tej nie zrealizowano.

Sąd Najwyższy orzeczenie swe oparł na art. 16 prawa wekslowego (dawnego — obecnie art. 17 pr. weksl.) który uprawnia w danym wypadku dłużnika do zarzutów, opartych na jego osobistym stosunku z posiadaczem poprzednim. Artykuł ten ma na względzie ochronę godziwego obrotu wekslowego, nie zaś ochronę tych posiadaczy, którzy, nabywając weksel wiedzą, że nie jest on przedmiotem wekslowego obrotu.

W treści wekslu nie wpisano wprawdzie przymiotu kaucji, lecz powoda zawiadomiono o tym przy nabyciu, pozbawienie więc dłużnika zarzutów byłoby jego szkodą, objętą bezpośrednio porozumieniem co do nabycia.

Z powyższych powodów Sąd Najwyższy uwzględnił zarzuty pozwanego dłużnika, uchylając wyrok Sądu Okręgowego.

Orzeczenie Izby Cywilnej z 18.V.1936 (C. II 380/36). Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego z r. 1937 Zesz. I Nr kol. 31.

Uwaga: Zarówno w tym, jak i następnym orzeczeniu jest mowa o dawnym prawie wekslowym. Ze względu jednak na podobne ujęcie przepisów prawnych orzeczenia te mają wartość i dla wykładni obecnie obowiązującego prawa.

Umieszczenie domicylu na wekslu in blanco.

Przepis art. 2 ust. 5 prawa wekslowego o ciężarze dowodu w razie wypełnienia wekslu niezgodnie z umową nie ma zastosowania do umieszczenia domicylu. Wypełniający weksel zatem winien wykazać, że miał prawo wskazania domicylu.

Bank Gospodarstwa Krajowego O/w B. wystąpił o należność wekslową przeciwko Z. Sąd Okręgowy powództwo przyznał, Sąd Apelacyjny jednak uchylił wekslowy nakaz zapłaty uwzględniając podniesiony przez pozwanego zarzut miejscowej niewłaściwości Sądu. Powodowy Bank na spornych wekslach wręczonych mu in blanco, bez porozumienia się z dłużnikami wekslowymi, umieścił dodatek o płatności tych weksli (w powodowym Banku) i w ten sposób zmienił właściwość sądu. Dłużnik wekslowy mieszkał w miejscowości podległej innemu sądowi, jak powodowy Bank.

Sąd Najwyższy uwzględnił skargę kasacyjną Banku opierając swe postanowienie na art. 1 i 2 prawa wekslowego.

Z uzasadnienia:

Domicyl nie należy do cech w art. 1 wyliczonych, obowiązek więc udowodnienia przez pozwanego niezgodności weksli nie może się odnosić do domicylu. Kto twierdzi, że posiadał prawo umieszczenia na wekslu domicylu, musi to wykazać. W danym wypadku ciężar dowodu tego prawa spoczywa na Banku.

Prawo to opiera powodowy Bank na tym, że kto daje Bankowi weksel niewypełniony, tym samym daje do poznania, że zgadza się na zwyczaj bankowy domicylowania u siebie wskslі. Zgoda taka może wynikać nie tylko z wyraźnie oświadczonej woli, lecz również w sposób domniemany.

Sąd Apelacyjny uchylając nakaz zapłaty nie wziął pod uwagę okoliczności (uwzględnionej przez sąd pierwszej instancji), że pozwany wiedział iż współdłużnik wekslowy dyskontuje w powodowym Banku sporne weksle. W przypadku tym należy więc przyjąć, że tym samym pozwany zgodził się także na warunki, od których normalnie dyskonto bankowe jest uzależnione, tj. od wskazania przez Bank najwygodniejszego dla siebie miejsca płatności.

Orzeczenie Izby Cywilnej z 18.V.1936 (C. II 2823/35) Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego za r. 1937. Zeszyt I, Nr kol. 27.

Identyczność firmy pierwszego indosanta z firmą remitenta musi być z wekslu widoczna.

Tak brzmi wyrok Sądu Najwyższego z dn. 6 marca 1935 r. N. C. II 2653/34 (*„Orzecznictwo Sądów Polskich“ tom XV, poz. 729*). Identyczność ta musi być widoczna z samego tekstu weksla i nie może budzić żadnych podejrzeń, gdyż w braku tego warunku posiadacz wekslu nie może żądać wydania nakazu zapłaty.

Kronika Krajowa

Tymczasowy transfer polskich pożyczek dolarowych.

Polska delegacja w Nowym Yorku, której przewodniczy prof. A. Krzyżanowski, po długich rokowaniach z agentami fiskalnymi pożyczek polskich, emitowanych w Stanach Zjedn., oraz z Komitetem Ochrony amerykańskich posiadaczy tych pożyczek, ustaliła sposób tymczasowej obsługi pożyczek, wypuszczonych w Ameryce. Sposób ten polega na przejściowym transferze obsługi zredukowanej, o ile posiadacze obligacyj nie będą woleli pozostawić bez zmiany dotychczasowego stanu rzeczy.

Układ dotyczy tylko posiadaczy zagranicznych i tylko tych pożyczek dolarowych, które są emitowane zagranicą, a więc:

6% Dolarowej (kupon 1.4 — 1.10).
8% Dillonowskiej (kupon 1.1 — 1.7).
7% Stabilizacyjnej)kupon 15.4 — 15.10).
7% Śląskiej (kupon 1.6 — 1.12).
8% oblig. m. Warszawy (kupon 1.2 — 1.8).

Posiadacze zagraniczni powyższych obligacyj otrzymywać będą w ciągu najbliższych 18 miesięcy za 2 ewentualnie 3 kupony płatne w tym okresie, według swej woli:

1) albo w walucie zagranicznej, drogą transferu, 35%

nominalnej wartości kuponów, jako całkowitą należność za te kupony;

2) albo nowe 3-procentowe obligacje, umarzalne po 20 latach, w walucie zagranicznej w wysokości pełnego nominału wspomnianych kuponów;

3) albo też jeśli posiadacze zagraniczni nie zechcą skorzystać z żadnej z powyższych dwóch ewentualności, wpłacona będzie, jak to się dzieje dotychczas, w złotych polskich zablokowanych w Banku Polskim, bez prawa transferu, równowartość kuponów płatnych od wspomnianych obligacyj.

Jak widzimy, Polska czyni niemały wysiłek, aby bodaj częściowo transferować należność z tytułu swych pożyczek dolarowych, wstrzymaną od czerwca 1936 roku. Rząd skorzystał z lekkiej poprawy zapasów kruszczowo - dewizowych w Banku Polskim i, dając wyraz dobrej woli i chęci dotrzymania swych zobowiązań, oświadczył gotowość zredukowanego wykupu kuponów w walucie obcej.

Układ dotyczy na razie okresu półtorarocznego. W komunikacie, wydanym przez delegację polską w New Yorku, czytamy, że „Rząd polski usilnie dążyć będzie do zawarcia we właściwym czasie ostatecznej umowy na warunkach możliwie najkorzystniejszych dla wierzycieli".

Co do posiadaczy krajowych, to sprawa przedstawia się odmiennie. Dotychczas otrzymywali oni pełną wartość kuponów według kursu dolara. Co do 7% Stabilizacyjnej, to kupony od niej wypłacane były w walucie najmniej zdeprecjonowanej w dniu wypłaty, a więc według kursu guldena holenderskiego.

Obecnie, jak komunikuje Min. Skarbu, powstają dla nich następujące możliwości:

1) za kolejne trzy kupony prezentowane do zapłaty mogą oni, podobnie jak posiadacze zagraniczni, otrzymać w gotówce 35% wartości kuponu, przy czym wypłata, jak dotychczas, następować będzie w złotych;

2) w zamian za pełną wartość nominalną prezentowanych trzech kuponów mogą oni otrzymać 3-procentowe obligacje 20-letnie w złotych na sumę nominalną stanowiącą równowartość przedstawionych kuponów. Dawne obligacje dolarowe wraz z następnymi kuponami posiadacze zachowaliby w tym wypadku w swoich rękach;

3) o ile z zagranicznymi posiadaczami nastąpi układ co do definitywnej konwersji polskich zagranicznych pożyczek dolarowych na nową pożyczkę na zmienionych warunkach, krajowi posiadacze będą dopuszczeni do tej konwersji na tych samych warunkach, co posiadacze zagraniczni (konwersja zagraniczna);

4) stosownie do zapowiedzi posiadacze krajowi będą mogli również skorzystać z dobrowolnej wymiany polskich zagranicznych pożyczek dolarowych na nowe obligacje, emitowane w złotych polskich na warunkach, które zostaną ustalone w drodze ustawodawczej (konwersja krajowa).

Komunikując powyższe, Ministerstwo Skarbu podkreśla, że posiadacze krajowych polskich pożyczek zagranicznych w interesie własnym powinni z jak największą rozwagą wybrać jedną z wymienionych 4-ch możliwości. Nierozważne wyzbywanie się obligacyj dolarowych i rzucanie ich na giełdę powoduje nieuniknione obniżanie się kursów w miarę wzrastającej podaży, narażając polskich posiadaczy na znaczne straty, nieuzasadnione obiektywną oceną wartości tych papierów.

Położenie gospodarcze Polski w styczniu w oświetleniu B. G. K.

Po likwidacji ultima rocznego rynek pieniężny odznaczał się w styczniu znaczniejszą poprawą płynności, która zwykle cechuje miesiące zimowe. Zapotrzebowanie kredytowe było mniejsze ze względu na normalne w tym czasie ograniczenie prac budowlanych i inwestycyj oraz międzysezonową redukcję zatrudnienia w niektórych gałęziach przemysłowych. Poza tym na styczeń przypadają mniejsze płatności podatków.

Wzrost płynności uwydatnił się przede wszystkim w poważniejszej zwyżce wkładów w instytucjach finansowych oraz silnym spadku sumy kredytów w Banku Polskim. Nie wpłynął on natomiast ożywiająco na rynek papierów wartościowych, który był nacechowany niskim stanem obrotów przy zniżkowej na ogół tendencji kursów. Wskutek mniejszej podaży weksli do dyskonta oraz większych spłat kredytów, wykorzystanych w silniejszym stopniu na koniec roku, zmalała suma kredytów udzielonych przez banki. Znaczne natomiast napięcie zapotrzebowania środków obrotowych wystąpiło w śląskim zagłębiu przemysłowym ze względu na wysoki stan produkcji górniczej. Wzrost cen złomu i rud żelaznych, importowanych zza granicy, pozostaje w związku z reglamentacją obrotów złomem i ogólną zwyżką cen żelaza i innych metali na rynkach zagranicznych.

Ogólny wskaźnik produkcji przemysłowej (obliczany przez Instytut Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen z usunięciem sezonowości) zwyżkował w styczniu do 80 (podstawa 1928 = 100); był on zatem o przeszło 3% wyższy, niż w grudniu oraz prawie o 19% wyższy, niż w styczniu 1936 r.

Zaznaczający się od listopada sezonowy spadek liczby robotników zatrudnionych w przemyśle przetwórczym wystąpił w styczniu już w mniejszych rozmiarach. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych przekroczyła w końcu stycznia stan zeszłoroczny, w lutym natomiast wykazała wzrost znacznie słabszy.

Sytuacja rynkowa dla płodów rolnych doznała poprawy wskutek zwyżki cen zbóż i korzystnych warunków eksportowych. Celem przeciwdziałania nadmiernemu eksportowi głównego zboża chlebowego z Polski wstrzymany został wywóz żyta od połowy stycznia. W dziale produkcji hodowlanej spadł eksport jaj, mięsa i szynek, zwiększył się natomiast wywóz zwierząt rzeźnych, bekonów i masła.

Zwyżka wywozu rolniczego przyczyniła się do wzrostu ogólnej wartości eksportu w styczniu, co spowodowało, że dodatnie saldo obrotów handlowych z zagranicą było większe niż w grudniu. Stan obrotów handlowych na rynku wewnętrznym doznał pewnego osłabienia, na co częściowo wpłynęły silne mrozy w drugiej połowie stycznia.

Zbiory głównych ziemiopłodów w 1936 r.

Zbiory 5 głównych ziemiopłodów w Polsce w 1936 r., na podstawie obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego, przedstawiały się następująco (w tys. q.): pszenicy zebrano 21,325,6; żyta — 63,639,8, jęczmienia — 14,014,0, owsa — 26,401,0, ziemniaków — 342,813,0. W porównaniu do zbiorów z r. 1935 zbiory w 1936 roku wypadły (w nawiasie różnica w stosunku do przeciętnej 5-letniej 1931 — 1935): pszenica + 6,1% (+8,1%), żyto — 3,8% (— 0,5%), jęczmień — 4,6% (—3,1%), owies +1,6% (+5,3%), ziemniaki +5,5% (+10,4%).

Ponadto Gł. Urząd Statystyczny dokonał obliczenia zbiorów buraków cukrowych w 1936 r. na podstawie sprawozdań, nadesłanych przez cukrownie. Zbiory dla całej Polski wynosiły 25,554,4 tys. q, a w porównaniu do zbiorów w r. 1935, były większe o 2,2%.

Konkurs na „Pamiętnik Rolnika-Działacza Samorządowego".

Instytut Pracy Samorządu Terytorialnego nadesłał nam z prośbą o zamieszczenie odezwę, którą podajemy w streszczeniu:

Samorząd terytorialny wszedł w życie u początków naszej państwowości. Ale społeczna treść samorządu i związana z nim praca ludzka i rozwój gospodarczy postępowały powoli. I dotychczas samorząd nie odegrał na ogół w życiu wsi takiej roli, jaką może mieć dla jej podniesienia i rozwoju. Wiadomo już jednak powszechnie, że bez dobrego samorządu nie ma dobrej gospodarki zbiorowej. Chcąc zatem usprawniać i wzmacniać działalność samorządu, *musimy dobrze sobie zdawać sprawę z tego, co samorząd dał dotychczas wsi*, jak wchodził w jej życie, jak wieś patrzy dziś na swój samorząd, jaki bierze w nim udział, jaki ma zen pożytek. *Głos musi tu zabrać sama wieś.* Trzeba, by opowiedzieli o tym *ludzie*, którzy przez długie lata żyli na wsi, patrzyli na jej przemiany, brali udział w tworzeniu się i pracach samorządu i znają z bliska jego dobre i złe koleje.

Taką akcję postanowił zorganizować Instytut Pracy Samorządu Terytorialnego i dlatego zwraca się do Was, działacze wiejscy, którzy pracujecie czy pracowaliście kiedykolwiek *społecznie* w samorządach gminnych czy powiatowych, abyście zabrali głos, byście opisali dzieje waszych samorządów, dzieje własnej pracy w nich i wysiłków. Byście podzielili się z nami doświadczeniem i obserwacjami, czynionymi często przez długi szmat życia. Piszcie pamiętniki długich lat, ale piszcie i Ci, którzy macie tylko wspomnienia i obrazki z dnia dzisiejszego.

Nie idzie nam tutaj, jak to będzie napisane. Piszcie jak umiecie, byleby rzetelnie i prawdziwie, nie ukrywając błędów i nie pomijając korzyści, o wszystkim, tak jak się w życiu układały Wasze sprawy z samorządem.

A więc opowiedzcie najpierw dokładnie o sobie, skąd pochodzicie, o swojej nauce, o fachu, o rodzinie i z czego żyjecie. Napiszcie, czy należeliście do jakich organizacji i związków i od jak dawna interesujecie się samorządem. Jak rozpoczęliście w nim pracę, jakie stanowiska mieliście i macie w samorządzie obecnie i coście tam robili. Opowiadajcie i o wyborach gminnych, jak się odbywały i jak Was wybrano. Czy mieliście w pracy w samorządzie jakieś dochody w gotówce lub w naturze, czy były to jedyne Wasze dochody i czy Wam wystarczały. W jakich stosunkach byliście z innymi działaczami, czy pracownikami samorządu i z gromadą, jak odnosiła się do Was ludność wsi. A może otrzymaliście odznaczenia, nagrody, pochwały.

A piszcie nietylko o sobie. Opowiedzcie o tym, czy samorząd zaspakajał potrzeby ludności, czy miał na to środki, czy też były braki i jakie. Czy za Waszych czasów szedł samorząd ku lepszemu, czy też działał coraz gorzej. Czy usiłowaliście skłaniać organa samorządu do wykonania jakichś potrzebnych prac i co potem z tego wynikało. Piszcie otwarcie, co myśleliście dawniej i co dziś sądzicie o samorządzie w ogóle. Co Wam się w nim podoba a co nie, co trzeba by, według Was, zmienić i jakie ulepszenia wprowadzić.

A jeśli pracowaliście w samorządzie w czasach zaborczych, to napiszcie i o tym. Co było dobre a co złe i jak wypada dla Polski dzisiaj to porównanie.

Dawni działacze, którzy już dziś w samorządzie nie pracują, niech napiszą także, dlaczego zaprzestali pracy, w jakich okolicznościach, czy z własnej chęci czy nie, co o tym myślą itp.

Ze wspomnień, z opowiadań i myśli złożą się Wam może całe pamiętniki. A z wszystkich prac powstanie pouczający obraz polskiego samorządu terytorialnego, tak jak wygląda on dziś naprawdę. Prace Wasze będziemy drukować i wydamy w zbiorowej książce, by mógł z nich korzystać każdy, któremu leży na sercu ta sprawa.

Więc wszystko, co napiszecie, przysyłajcie nam *do dnia 15 grudnia 1937 r.* pod adresem: *Instytut Pracy Samorządu Terytorialnego, Warszawa, Al. Jerozolimskie 85 m. 4.*

Nadesłane przez Was prace będą tu czytane przez grupę osób, a wszystkie dobre opisy będą nagrodzone.

Pierwsza nagroda za najlepszą pracę wynosi — 120 zł, druga nagroda — 75 zł, trzecia nagroda — 50 zł i sześć nagród po 35 zł.

Przegląd prasy

Inwestycje, konsumcja i oszczędność a ożywienie gospodarcze.

Powyższe zagadnienie poruszył w ciekawy sposób prof. Rybarski, niejako na marginesie swej obszerniejszej pracy drukowanej na łamach **„Przeglądu Gospodarczego"** (Nr Nr 19 — 23 z 1936 r.) na temat „Kapitalizacja w Polsce". Stwierdzając w końcowym artykule słabe tempo rozwoju inwestycji w Polsce autor zauważa, że zagadnieniu inwestycji poświęca się b. wiele uwagi. „Nakręcanie koniuktury" wyrażające się głównie w finansowaniu inwestycyj przez państwo ma wielu zwolenników. Jak się przedstawia to zagadnienie z punktu widzenia potrzeby kapitalizacji?

> „Należy tu wziąć pod uwagę pierwiastek rentowności inwestycyj. Z tego punktu widzenia odróżniamy inwestycje, które się bezpośrednio opłacają, następnie te, które się opłacają pośrednio, wzmagając siłą gospodarstwa i przez to siłę płatniczą ludności, a wreszcie inwestycje, które nie opłacają się ani bezpośrednio, ani pośrednio. Każda inwestycja wymaga nakładu pracy. Daje zatrudnienie ludności. Zostawia coś trwałego, co zaspakaja jakąś potrzebę społeczną, Ale nie wszystkie inwestycje mają tę samą wagę dla kapitalizacji".

Jako przykład ostatniego rodzaju inwestycyj podaje autor budowę gmachu reprezentacyjnego lub stadionu sportowego. Oba obiekty mogą być potrzebne i mieć duże znaczenie społeczne. Jednak skutki gospodarcze tych inwestycyj wpływają hamująco na kapitalizację. Bo

> „o ile te inwestycje zrobiło państwo za zgromadzone przez siebie pieniądze, to wówczas w następnych latach trzeba ponosić większe lub mniejsze wydatki na konserwację tych urządzeń; o ile ich się nie wynajmie w celach zarobkowych, to nie przynoszą one dochodu. Natomiast, co jest regułą, o ile te roboty wykonano za pożyczony kapitał, w następnych latach trzeba ponosić ciężar oprocentowania i amortyzacji. Wzrasta o odpowiednią sumę budżet państwa i obciążenie podatkowe. A wzrost obciążenia podatkowego hamuje tempo kapitalizacji. A więc inwestycja, która bezpośrednio ani pośrednio się nie opłaca, działa pobudzająco na wytwórczość wtedy, gdy się ją przeprowadza; działa tak, jak każdy wydatek, produktywny czy nieproduktywny. W następnych latach daje się dopiero odczuwać ciężar amortyzacji kapitału".

Drugi typ inwestycyj, które opłacają się pośrednio, jest już znacznie lepszy. Wprawdzie, budując np. kanał wodny,

państwo nie zdoła zamortyzować kapitału bezpośrednio. Zbyt dużo zainwestowało się kapitału, a opłaty za przewóz nie mogą być nadmierne. Jednakże dzięki udogodnieniu i potanieniu komunikacji udostępniło się zasoby dotychczas nie eksploatowane, wywołuje się wzrost wytwórczości, budownictwa i przedsiębiorczości. I wtedy przez większe wpływy podatkowe państwo drogą pośrednią otrzymuje z powrotem włożony w inwestycje kanału kapitał. Jednakże i tu przesadny optymizm nie jest wskazany.

„Jeżeli tempo gospodarczego rozwoju jest zahamowane, ludność przestaje wzrastać i kapitały zwolna się gromadzą; trzeba bardzo długo czekać, zanim pośrednio wróci się kapitał włożony w tego typu inwestycje“.

Najkorzystniejsze są oczywiście inwestycje, które opłacają się bezpośrednio, a zarazem stanowią trwałe narzędzie produkcji. Np. wybuduje się fabrykę, której produkcja znajduje zbyt na rynku. Wówczas gospodarstwo społeczne otrzymuje więcej narzędzi produkcyjnych, nagromadzony kapitał pomnaża wydajność pracy ludzkiej. Automatycznie wzrastają wpływy podatkowe, co pozwala uniknąć nowych obciążeń. Kapitalizacja uzyskuje nowy bodziec rozwoju.

W rzeczywistości wiele inwestycji publicznych należy do pierwszej i drugiej kategorii. Z punktu widzenia społecznego (zatrudnienie bezrobotnych) i politycznego (obrona granic) są one konieczne.

„Ale zawsze trzeba się liczyć z tym, jakie skutki wywiera dany typ inwestycji, jakie są jego finansowe konsekwencje w późniejszych latach, gdy trzeba będzie płacić za te roboty... Dolega nam specjalnie wielkie ubóstwo kapitału i niedostateczne tempo kapitalizacji; wobec tego trzeba się liczyć z koniecznością jak najproduktywniejszego zużycia zasobów przeznaczonych na kapitalizację“.

Ciekawsze jeszcze są dla nas wywody prof. Rybarskiego, biorące w obronę oszczędność przed fałszywymi poglądami innego typu zwolenników „nakręcania koniunktury“ — przez forsowanie konsumcji. Uważają oni, że tylko wzrost konsumcji najszerszych warstw ludności przyniesie ożywienie gospodarcze, bo wtedy w ślad za konsumcją pójdzie produkcja. Zwolennicy forsowania konsumcji widzą konsekwentnie w oszczędności hamulec koniunktury. Błąd ich polega na tym, że biorą pod uwagę tylko „patalogicznie postacie oszczędności“, a nie jej normalne funkcjonowanie.

„Oszczędność prawdziwa, to oszczędność produkcyjna. Może się przejawiać albo w bezpośrednich nakładach na produkcję dóbr trwałych, albo też zasilić kredytem tych, którzy te dobra produkują.

Przedsiębiorca oszczędza w swym warsztacie. To znaczy, że część czystego zysku, zamiast przeznaczyć na dywidendę dla akcjonariuszy, obraca na szybszą amortyzację maszyn, względnie na kapitał obrotowy, dzięki czemu może rozszerzyć zbyt produktów swego przedsiębiorstwa. Gdyby akcjonariusze wydali ten czysty zysk w całości na swoje bieżące potrzeby, wzmogłaby się produkcja dóbr konsumcyjnych; jeżeli natomiast część czystego zysku obraca się na nakłady produkcyjne, wzmoże się produkcja żelaza, cegły, maszyn itd. I w jednym i drugim wypadku wzmaga się produkcja, wzrasta stan zatrudnienia; ale w jednym po roku nic nie zostaje, gdyż ten zysk został obrócony na dobra konsumcyjne, w drugim zaś wzmógł się kapitał i produkcja w następnych latach ma szersze podstawy.

Przypuśćmy znowu, że bierny kapitalista nie rozporządzający własnym warsztatem niesie zaoszczędzone pieniądze do kasy i umieszcza je na procent. Kasa z tych pieniędzy może zrobić dwojaki użytek. Albo pożyczy je na cele konsumcyjne, albo na produkcję. Np. pożyczy te pieniądze na weksel urzędnikowi, który z powodu redukcji płacy ma niedostateczne źródła utrzymania, albo też pożyczy rzemieślnikowi na założenie warsztatu. I w jednym, i drugim przypadku wzmoże się produkcja ze znanymi nam już skutkami. Ale w żadnym razie kasa nie trzyma tych pieniędzy bezczynnie, bo przecież musi od nich płacić procent“.

Może ktoś jednak zarzucić, że lokowanie pieniędzy w bankach lub kasach oszczędności hamuje proces zatrudniania tych pieniędzy; upływa pewien czas między zaoszczędzeniem pieniędzy a ich zużyciem w produkcji za pośrednictwem kredytu. Tymczasem gdyby ten, kto oszczędza, wydał swe oszczędności od razu, to pieniądz krążyłby szybko i przez wzmożoną konsumcję przyniósłby ożywienie produkcji.

Prof. Rybarski tak na to odpowiada:

„Instytucja kredytowa nie może nigdy rozpożyczyć wszystkich wkładów, którymi rozporządza. Musi zawsze mieć pewną rezerwę, większą lub mniejszą, zależnie od stanu rynku. Ale wtedy zachowuje większą ostrożność w lokatach, gdy dopływ nowych zasobów jest słabszy i mniej pewny. O ile jednak wkłady wzrastają i wszystko wskazuje na to, że będą i nadal wzrastały, wówczas może śmielej uprawiać czynne operacje kredytowe; wówczas może nawet udzielić kredytu na większe sumy, niż wpłynęło wkładów w danym okresie. Bo wtedy pogotowie kasowe może być mniejsze. A czasem wzrost wkładów, stanowi zachętę do działań kredytowych mających bezpośredni wpływ na ożywienie produkcji; można np. pożyczać pieniądze na dłuższe terminy. Można zdyskontować zarysowujące się ożywienie w ruchu wkładowym“.

Autor przyznaje, że zdarza się czasem, że instytucje kredytowe, posiadające wolną gotówkę, nie mogą jej rozpożyczyć, bo nie mają komu. Przyczyna tego może tkwić w wadliwej organizacji aparatu kredytowego, gdy np. instytucja nie jest zdolna do rozwinięcia na większą skale czynnych operacji kredytowych i musi szukać pośrednictwa innych instytucyj kredytowych, co podraża kredyt, zwalnia tempo ekspansji kredytowej. Na to jest rada — trzeba ulepszyć organizację kredytu. Przyczyna może też pochodzić z zewnątrz. W okresie depresji wkłady gromadzone w instytucjach nie mogą nieraz znaleść odrazu produktywnego zatrudnienia z powodu ogólnej niepewności i obawy ryzyka.

„Ale to nie znaczy, że gdyby ten kapitał nie napływał do instytucyj kredytowych, konsumcja byłaby większa. Ludzie powstrzymują się od konsumcji licząc na dalszą zniżkę cen. Gdyby te wolne zasoby pieniężne nie gromadziły się w kasach i bankach, byłyby tezauryzowane, co oczywiście nie przyniosłoby żadnego pożytku konsumcji. Właśnie okoliczność, że te wkłady są gromadzone, przywraca stopniowo zaufanie; równolegle ze wzrostem chęci do produktywnego ich zatrudnienia wzrasta i konsumcja, gdyż przestaje się już oczekiwać na dlaszą zniżkę cen“.

Uznając w pełni słuszność argumentacji autora pragniemy podnieść jeszcze jeden moment osłabiający zarzut hamowania przez kasy szybkości obrotu pieniężnego. Człowiek oszczędzający drobne sumy pieniędzy, a tacy stanowią ogromną większość klienteli kas, b. często musi odkładać przez dłuższy czas, zanim zbierze sumę potrzebną na uskutecznienie określonego wydatku (tzw. oszczędność celowa). Dzięki kasie oszczędności może on oszczędności swe gromadzić stopniowo na rachunku, zamiast trzymać je nieprodukcyjnie w domu, dopóki nie uzbiera potrzebnej kwoty. Kasa więc nie tylko nie hamuje w takich wypadkach obrotu pieniężnego, lecz owszem ożywia go zatrudniając pieniądze, zanim wkładca mógłby ich użyć na wydatek produkcyjny lub konsumcyjny.

Ciekawe wywody zamyka prof. Rybarski następującym wnioskiem.

„A więc kapitalizacja nie jest hamulcem ożywienia gospodarczego. Wzmożenie konsumcji, jeżeli naprawdę ma być pożyteczne, musi iść w parze z kapitalizacją. Nie można kapitalizacji przeciwstawiać konsumcji“.

Obwieszczenia rejestrowe

Uzupełnienie wpisu.

Do Rejestru Handlowego Działu A Sądu Okręgowego w Radomiu w dniu 30 stycznia 1937 r. wciągnięto następujące uzupełnienie:

5239. „Komunalna Kasa Oszczędności Powiatu Kozienickiego“ w Kozienicach. Z zarządu wystąpił Antoni Socha, a na jego miejsce powołany został Tomasz Bernardy, zamieszkały w Kozienicach.

NADESŁANE

„Przegląd Gospodarczy“ zeszyt 4 zawiera następującą treść: „Przegląd sytuacji“ — E. R.; „Wnioski ze starych prawd“ — Andrzej Wierzbicki; „Plan inwestycyjny“ — T. Sławiński; „Handel zagraniczny Polski w 1936 r.“ (I) — P. Rybicki; „Rozmiary gospodarki państwowej w Polsce (II)“ — Dr Tad. Bernardzikiewicz; „Z gospodarczego położenia Stanów Zjednoczonych A. P.“ — M. I. Drybiński; „Z gospodarczego położenia W. Brytanii“ — Dr Stefan Janicki. Poza tym zeszyt zawiera: Notatki, Rynek pieniężny, Rynki towarowe oraz Kronikę.

„Przegląd Oszczędnościowy“ nr 12 (za 4 kwartał 1936) przynosi artykuły: Dr H. Gruber — „Nie szary człowiek lecz gospodarny człowiek“; M. van Grunderbeeck — „Inflacja pieniężna a oszczędność“; J. J. Guranowski — „Kasy oszczędności we Francji“; J. Czadankiewicz — „Kapitalizacja pieniężna w Polsce“; J. Hochfeld — „Struktura środków operacyjnych i krótkoterminowej akcji kredytowej banków komunalnych w Polsce“; Fl. Śpiewak — „Idealizm i materializm jako główne motywy oszczędzania młodzieży szkolnej“. Działy: Kronika, rozmaitości, statystyka, bibliografia zamykają numer.

„Czasopismo Kas Oszczędności“ nr 1 zawiera artykuły: Dr Z. Witkowski — „Komunalne kasy oszczędności w 1936 roku“; A. Macholz — „O rozwiązaniu układu konwersyjnego“; P. Kubiaczyk — „Zmiany i uzupełnienia przepisów o ograniczeniach dewizowych“. Ponadto działy: statystyka, nowe ustawy i rozporządzenia, kronika krajowa, kalendarzyk giełdowy i dywidendowy, Przegląd wydawnictw.

STATYSTYKA

Stan wkładów w kasach oszczędności na dzień 31. I. 1936 r. według danych G. U. S.

Tysiące złotych.

Rodzaje kas oszczędności Województwa	Liczba kas 31. I. 37	OGÓŁEM			Wkłady na książeczkach oszczędnościowych *a*			Wkłady na rachunkach czekowych *b*, bieżących i otwartego kredytu		
		30.XI	31.XII	31.I	30.XI	31.XII	31.I	30.XI	31.XII	31.I
P. K. O.	**1**	**828 235**	**895 669**	**872 259**	**633 583**	**663 720**	**674 977**	**194 652**	**231 949**	**197 282**
Komunalne Kasy Oszczędności *c*	**362**	**675 745**	**687 328**	**704 719**	**597 131**	**606 988**	**621 370**	**78 614**	**80 340**	**83 349**
Miejskie	128	443 038	450 731	461 466	390 126	396 577	406 102	52 912	54 154	55 364
Powiatowe	228	228 278	231 922	238 419	203 615	206 954	211 704	24 663	24 968	26 715
Związków międzykomunalnych	5	3 203	3 203	3 252	2 737	2 780	2 776	466	423	476
Wojewódzka	1	1 226	1 472	1 582	653	677	788	573	795	794
M. st. Warszawa	1	113 613	117 154	120 086	82 917	85 266	89 012	30 696	31 888	31 074
Warszawa	25	36 113	36 996	38 101	31 672	32 417	33 397	4 441	4 579	4 704
Łódź	17	15 815	16 621	16 897	12 643	13 203	13 368	3 172	3 418	3 529
Kielce	18	15 519	16 138	16 711	12 915	13 303	13 646	2 604	2 835	3 065
Lublin	19	7 783	8 071	8 482	6 609	6 853	7 053	1 174	1 218	1 429
Białystok	14	5 388	5 773	6 062	4 390	4 701	4 712	998	1 072	1 350
Wilno	8	6 641	6 960	7 443	5 966	6 172	6 435	675	788	1 008
Nowogródek	8	1 745	1 811	2 006	1 349	1 352	1 474	396	459	532
Polesie	9	2 143	2 202	2 221	1 616	1 663	1 634	527	539	587
Wołyń	14	4 041	4 261	4 575	2 869	3 046	3 151	1 172	1 215	1 424
Poznań	74	103 868	104 630	106 542	96 293	97 147	98 662	7 575	7 483	7 880
Pomorze	41	34 667	35 680	36 236	29 158	29 532	29 967	5 509	6 148	6 269
Śląsk	18	122 933	122 303	126 614	114 619	114 868	118 449	8 314	7 435	8 165
Kraków	24	115 259	115 748	117 896	110 801	111 760	113 401	4 458	3 988	4 495
Lwów	37	73 807	76 415	78 042	67 708	69 956	71 189	6 099	6 459	6 853
Stanisławów	17	10 270	10 207	10 269	9 817	9 738	9 693	453	469	576
Tarnopol	18	6 140	6 358	6 536	5 789	6 011	6 127	351	347	409
Inne kasy *d*	**2**	**32 786**	**33 111**	**33 129**	**32 678**	**33 007**	**33 014**	**108**	**104**	**115**

a Bez sum figurujących na książeczkach oszczędnościowych wystawionych przez K. K. O. przed wejściem w życie Rozp Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24.X 1934 r. o K. K. O., na rzecz państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych instytucji finansowych i ubezpieczeń społecznych z tytułu udzielonych kasom przez te instytucje kredytów. *b* R-ki czekowe w P. K. O. *c* Wobec nienadesłania sprawozdań wzięto sumy z m. poprzednich: w grudniu dla 2 kas, oraz w styczniu dla 32 kas. *d* Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie i Ukraińska Szczadnycia w Przemyślu.

Źródło: Sprawozdania miesięczne kas.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU OPATOWSKIEGO W OPATOWIE

ŁĄCZNY BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1936 ROKU.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		101.605,26	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		53.584,40	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		148.271,00	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			303.460,66
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe:			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe	36 435,80	85.506,73	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		6.410,00	91.916,73
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro	38 870,30		38.870,30
7. Weksle zdyskontowane (3 kont)			7.550,00
8. Pożyczki wekslowe (1186 kont)			345.331,31
9. Weksle protestowane			
a) pochodz. z dysk i poż. weksl. (47 k.)		20.823,41	
b) pochodz. z innych kredytów (28 k.)		6.914,25	27.737,66
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart.* (.... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (2 kont)		20.260,46	
c) zabezp. innymi wartościami (5 kont)		67.468 86	87.729,32
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (83 kont)		16.481,35	
b) innych wartości (44 kont)		33.276,29	
c) pożyczki zakładu zastawniczego *			49.757,64
12. Pożyczki na skrypty dłużne (.... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne (.... kont)			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Kom. Konwersyjny Banku Akceptac. (184 kont)			165.031,11
15. Odsetki zaległe			3.619,03
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			4.931,03
18. Różne			17.459,27
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			4.520,56
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych		17.931,61	
b) za rok sprawozdawczy		10.779,89	28,711,50
Razem			1.176.626,12
21. Depozyty			454.311,21
22. Udzielone gwarancje			20.049,00
23. Inkaso			44.144 84
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			38.184,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			1.733.315,17

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			100.000,00
2. Fundusz zasobowy			1.288,61
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			54.30
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych:			
a) bezterminowe (1 kont)		70,00	
b) terminowe (2 kont)		91 689,75	91.759,75
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych *)			
a) bezterminowe (1460 kont)	38 870,30	232.836,10	
b) terminowe do 3 miesięcy (.... kont)			
c) term. ponad 3 m. i warunk. (156 k.)		190.414,83	423.250,93
8. Rachunki bieżące*) (czekowe, przekazowe i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (11 kont)		102.482,80	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (175 kont)		305.459,84	407.942,62
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			20.049.30
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		20,995,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych			20.995.00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			38.184,00
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		10.044,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje		49.360,00	59.404,00
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			1.681,48
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			2.489,62
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokresowe)			9.526 51
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			1.176.626.12
22. Różni za depozyty			454.311,21
23. Zobowiązania z tytułu udziel. gwarancyj			20.049,00
24. Różni za inkaso			44.144.84
25. Bank Akceptacyjny			38.184,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			1.733.315,17

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1936 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	18.230,21	
b) od rachunków bieżących	7.764,36	
c) od redyskonta weksli	3.705,24	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	2.055,77	
e) różne inne	275,63	32.031,21
2. Prowizje wypłacone		537,38
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	36.272,50	
b) świadczenia socjalne	3.348,34	
c) wydatki rzeczowe	13 759,79	53.380,63
4. Podatki i opłaty skarbowe		171,74
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	378,79	378 79
6. Odpisy na dłużnikach		14.114,38
7. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		7.05
11. Nadwyżka		
Razem		100.621 18

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	30.802,36	
b) od rachunków bieżących	6.637.98	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	4.241,25	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipotecznych		
f) od papierów wartościowych	6.027,41	
g) od K. K. O. i Banków	4.460,66	
h) różne inne	12.325,63	64.495,29
2. Prowizje pobrane		24.535,52
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		71,96
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		7,05
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		152,05
7. Opłaty na koszty administracji		329,42
8. Różne dochody		250.00
9. Odpis z fund. wyr. na pokr. strat kurs.		
10. Strata		10,779,89
Razem		100.621,18

Zarząd Kasy:
(—) **Karol Jagodziński** — Dyrektor Zarządzający
(—) **Henryk Poradowski** — Zast. Dyrektora
(—) **August Łempicki** — Członek Zarządu

Komisja Rewizyjna:
(—) **August Bieliński**
(—) **Jan Wodyński**

Księgowy (—) **Stefan Gnatowski**

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU SANDOMIERSKIEGO W SANDOMIERZU

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1936 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji:			
a) gotowizna		29.210.42	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		15.412,28	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		21.009,00	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			65.631,70
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe:			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		9.930,85	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje Związków Komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		8.610,00	17.940,85
5. Banki i K. K. O. „Loro"			
6. Banki i K. K. O. „Nostro"			
7. Weksle zdyskontowane (6 kont)			5.261,00
8. Pożyczki wekslowe (846 kont)			167.090.66
9. Weksle protestowane:			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (84 kont)		18.560.60	
b) pochodz. z innych kredytów (111 k.)		12.049,50	30.610,10
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wart. (.... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką			
c) zabezp. innymi wartościami (1 kont)		46 763,30	
d) niezabezpieczone (1 kont)		18,782,10	65.545,40
11. Pożyczki terminowe na zastaw:			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędn.		2.101,00	
b) innych wartości (15 kont)			
c) pożyczki zakładu zastawn. (.... kont)			2.101,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne			
13. Pożyczki zabezpieczone hipoteką (1 k.)			6,967,05
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptac. (453 kont)			
15. Odsetki zaległe			330.111.28
16. Nieruchomości			3.057,12
17. Ruchomości			
18. Różne			3.280,74
19. Sumy przechodnie (rozliczenia między-okresowe)			27.180 00
			4.105,55
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			728 882,45
21. Depozyty			109.004,89
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			11 010.55
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			188.371,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			1.037.268,89

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			60.000,00
2. Fundusz zasobowy			3.[illegible]00.20
3. Fundusze specjalne:			
a) Rezerwa na należności wątpliwe			630 00
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno publicznych			
a) bezterminowe (12 kont)		9.116,32	
b) terminowe (3 kont)		169.007,74	178.124,06
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych			
a) bezterminowe (263 kont)		74.800,40	
b) terminowe do 3-ch miesięcy (926 k.)		78.318,36	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (19 kont)		57.997.22	211 115 98
8. Rachunki bieżące *) (czekowe, przekazowe i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publicznych (3 kont)		11.661,00	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (13 kont)		16.552 87	28.213,80
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			49,[illegible]0
10. Zobowiązania inkasowe			
11. Redyskonto weksli:			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		2.639,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			2.639,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			2[illegible]0.366.50
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		19.400,10	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			19.400,10
15. Banki i K. K. O. „Loro"			
16. Banki i K. K. O. „Nostro"			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			1.452,55
20. Sumy przechodnie (rozlicz międzyokr.)			3.480,73
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			109.96
Razem			728.882,45
22. Różni za depozyty			109.004.89
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			
24. Różni za inkaso			11.010.55
25. Bank Akceptacyjny			188.371,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			1.037.268,89

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1936 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych	15.653,72	
b) od rachunków bieżących	569 86	
c) od redyskonta weksli	224.59	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie i trat b-ku Akcept.	14 192 44	
e) różne inne	258,50	30.899,11
2. Prowizje wypłacone		
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	16.100,15	
b) świadczenia socjalne	1 159 91	
c) wydatki rzeczowe	6.203,13	23.463,19
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	408.87	408,87
6. Odpisy na dłużnikach		2.479,87
7. Przeniesiona rezerwa na należności wątpliwe		630,00
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		711,29
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego.		
11 Nadwyżka		109,96
Razem		58.702,29

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane:		
a) od weksli	45.001,57	
b) od rachunków bieżących	2 289,51	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	179,55	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	554,66	
g) od K. K. O. i Banków	792,12	
h) różne inne	3.084,91	51.902,32
2. Prowizje pobrane		1.318 44
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		126.95
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Przeniesiona rezerwa na należności wątpliwe odłożona 1935 r.		3.106,[illegible]8
7. Odzyskane straty		1.323,67
8. Opłaty na koszty administracji		
9. Różne dochody		924,33
10. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
11. Strata		
Razem		58.702,29

Buchalter (—) Jadwiga Kwiecińska

Dyrekcja Kasy:
Dyrektor Zarządzający (—) Lewicki Eugeniusz
Zastępca Dyrektora (—) Plewiński Jan
Członek Dyrekcji (—) Smakowski Mieczysław

Komisja Rewizyjna:
(—) Skotnicki Maksymilian
(—) Cyrkler Jan
(—) Kołacz Jan

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU RADOMSKIEGO W RADOMIU.

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1936 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		13.152,13	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		48 842,33	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		59.258,50	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			121 252,96
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		77.430,35	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		16.870,00	94.300,35
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (23 kont)		76.664,06	76.664,06
8. Pożyczki wekslowe (2443 kont)			560 579,00
9. Weksle protestowane			
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (184 k.)		46.925,20	46.925,20
b) pochodzące z innych kredytów			
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wartościowemi			
b) zabezpieczone hipoteką			
c) zabezp. innymi wartościami (7 kont)		893 041,00	893.041,00
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (1308 kont)		77.911,80	
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			77.911,80
12. Pożyczki na skrypty dłużne			
13. Pożyczki hipoteczne			
14. Należności z tyt. układów konwersyjn. zatwierdzonych przez Komitet Konwers. Banku Akceptacyjnego (1706 kont)		798.373,61	798.373,61
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości		165.600,00	165 600,00
17. Ruchomości		8.374,77	8 374,77
18. Różne		18.764,41	18.764,41
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)		3.365,72	3.365,72
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			2.865.152,88
21. Depozyty		843 897,73	843.897,73
22. Udzielone gwarancje		10.000,00	10 000,00
23. Inkaso		70.506,30	70.506,30
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego		288.504,00	288.504,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			4.078.060,91

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy		200 000,00	200.000,00
2. Fundusz zasobowy		21.413,94	21.413,94
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości		10.800,00	10.800,00
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno publicznych			
a) bezterminowe (14 kont)		20.183,13	
b) terminowe (3 kont)		21.457,92	41.641,05
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych prawno - prywatnych			
a) bezterminowe (5061 kont)		1.008.381 70	
b) terminowe do 3-ch mies. (325 kont)		587.445,71	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (198 kont)		423.005,24	2.018.832,65
8. Rachunki bieżące (czek., przek. it.p.)			
a) instytucyj państw., samorzd. i innych prawno-publ. (11 kont)		123.308,56	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (99 kont)		83.649,50	206 958,06
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim		860,00	
b) w Bankach Państwowych			
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			860,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.		219 899,00	219.899,00
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe			
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje		63.501,84	63.501,84
15. Banki i K. K. O. Loro		64,08	64,08
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne		28.988,11	28 988,11
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)		35.485,07	35.485,07
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		16.709,08	16 709 08
Razem			2.865.152,88
22. Różni za depozyty		843.897,73	843.897,73
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.		10.000,00	10.000 00
24. Różni za inkaso		70.506,30	70 506 30
25. Bank Akceptacyjny		288.504,00	288.504,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			4.078.060,91

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1936 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	83.377,56	
b) od rachunków czekowych	5.796,18	
c) od redyskonta weksli	20.933,48	
c) od redyskonta weksli i trat		
d) od zastawu papierów (od lokat)	2.380,30	
e) różne inne		112.487,52
2. Prowizje wypłacone	999,96	999,96
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	71.045 22	
b) świadczenia socjalne	4 278,75	
c) wydatki rzeczowe	28.241 32	103.565 29
4. Podatki i opłaty skarbowe	120,43	120,43
5) Amortyzacja		
a) nieruchomości	3.600,00	
b) ruchomości	2.076 41	5.676,41
6. Odpisy na dłużnikach	8.706,51	8.706,51
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych	3 195,62	3.195,62
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka	16 709,08	16.709,08
Razem		251.460,82

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli (poż. i dysk.)	91.022,95	
b) od rachunków bieżących	63.821,86	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	8.040,12	
d) od poż. na skrypty dł. (od ukł. konw.)	34.466,12	
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	3.182,88	
g) od K. K. O. i Banków	1.013,60	
h) różne inne	6 598 54	208 146,07
2. Prowizje pobrane	22.801,57	22.801,57
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości	51,49	51,49
6. Odzyskane straty	20.461,69	20.461 69
7. Opłaty na koszty administracji		
8. Różne dochody		
9. Odpisy z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		251.460,82

Zarząd: (—) Józef Majeran
(—) Bronisław Borowski
(—) Zygmunt Wasilewski

Komisja Rewizyjna:
(—) Stanisław Zak
(—) Tomasz Jan Burakowski

Księgowy (—) Władysław Naszyński

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU HOROCHOWSKIEGO W HOROCHOWIE

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1936 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		19.454,30	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		23.055,18	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		237.00	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			42.746,48
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		13.453,50	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udz. w Bankach Komunalnych			13.453.50
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			32.414.00
7. Weksle zdyskontowane			
8. Pożyczki wekslowe (1763 kont)			276 839,60
9. Weksle protestowane			
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (156 k.)		21.926 55	
b) pochodzące z innych kredytów			21 926,55
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (.... kont)			
c) zabezp. innymi wartościami (.... k.)			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (40 kont)		5.080.00	
b) innych wartości (.... kont)			
c) pożyczki zakł. zastawn. (... kont)			5.080,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne (.... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne (... kont)			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptacyjnego (98 kont)			37 130 00
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			2 050,41
18. Różne			1.567,07
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			5.882,11
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem.			439 089,72
21. Depozyty			35.893 00
22. Różni za weksle kaucyjne			10.000,00
23. Inkaso			33.469,96
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
Ogółem.			518.452,68

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy		75.000.00	75.000,00
2. Fundusz zasobowy		602,80	602.80
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych *)			
a) bezterminowe (1 k.) F. Emerytalny		139.153,96	
b) terminowe (.... kont)			139.153,96
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (1141 kont)		59,216.93	
b) terminowe do 3 mies. (1 kont)		2.424,08	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (19 kont)		348.82	61 989,83
8. Rachunki bieżące (czek., przekaz. itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i in. prawno - publ. (13 kont)		24.602.62	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (45 kont)		17.739.45	42 342,07
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			9.169,40
10. Zobowiązania inkasowe			
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych		22.905 00	
c) w Bankach Komunalnych i K.K.O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			22.905,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		56.411,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje		18.750,00	75.161 00
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			945,18
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokres.			8 000,04
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		3 820.44	3 820,44
Razem.			439.089,72
22. Różni za depozyty			35.893,00
23. Zobowązania z tytułu udziel. gwarancyj			10.000.00
24. Różni za inkaso			33 469,96
25. Bank Akceptacyjny			
Ogółem.			518.452 68

RACHUNEK STRAT I ZYSKOW ZA 1935 R.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędn. i F. Emeryt.	6.537,42	
b) od rachunków bieżących (czekowych)	708 05	
c) od redyskonta weksli	926,45	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	2.947,08	
e) różne inne	864,96	11.983,96
2. Prowizje wypłacone		129,49
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	12.864,42	
b) świadczenia socjalne	1.431,38	
c) wydatki rzeczowe	6.637,98	20.933,78
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	394.83	394 83
6. Odpisy na dłużnikach		1.039.02
7. Różnice kursowe na rachunkach i walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		344.50
9. Różne		977,07
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		3.820.44
Razem.		39 623,09

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	23.326,78	
b) od rachunków bieżących	723,41	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	208,11	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	857.50	
g) od K.K.O. i Banków (P.B.R. i B.A.)	2.734.37	
h) różne inne		27,850.17
2. Prowizje pobrane		11.191.94
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji		580,98
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem.		39.623,09

Naczelnik Zarządu — Dyrektor (—) Bałamut Mikołaj

Zarząd Kasy: Członkowie: (—) B. Orzeszkowski
(—) T. Suffczyński
Buchalter (—) Mikołaj Hołdowański

Prezes (—) J. Borkowski

Komisja Rewizyjna: Członkowie:
(—) C. Kulbicki
(—) D. Maksymiuk

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU ŁUCKIEGO W ŁUCKU

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1936 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł.	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		8 081,82	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		40.731.81	
c) pozost. w Bankach Państw. i Kom.		16.545.00	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			65.358,63
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe			
c) listy zastawne i obligacje		45.335,10	
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		5.250,00	50.585,10
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			60.989,00
7. Weksle zdyskontowane (54 kont)			55.617.4
8. Pożyczki wekslowe (1842 kont)			468 970,16
9. Weksle protestowane			
a) pochodz. z dysk. i poż. wekslowych (485 kont)		64.751,78	
b) poch. z innych kredytów (.... kont)			64.751.78
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezpieczone papierami wartościowymi (.... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką			
c) zabezp. innymi wartośc. (.... kont)			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (1455 kont)		108.274,41	
b) innych wartości (.... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawn. (.... k.)			108.274.41
12. Pożyczki na skrypty dłużne (.... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne			
14. Należności z tyt. układów konwers. zatwierdzonych przez Kom. Konwersyjny Banku Akceptacyjnego (281 kont)			104.659,00
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			25.644,32
17. Ruchomości			6.170,00
18. Różne			33.782,06
19. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			4.853,41
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			1.049.655,34
21. Depozyty			570.527 89
22. Udzielone gwarancje			47.500 00
23. Inkaso			146.523 89
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			114 490,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			1.928.697,12

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			82.500 00
2. Fundusz zasobowy			11.520,22
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publicznych			
a) bezterminowe (10 kont)		24.235.94	
b) terminowe (1 k.) Pow. Fund. Emer.		168 140.00	192.375,94
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (370 kont)		245.287.64	
b) terminowe do 3-ch mies. (4 kont)		3.925,48	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (2524 kont)		122.187.55	371.400,67
8. Rachunki bieżące (czek., przekaz. itp.):			
a) instyt. państw., samorząd. i innych prawno-publ. (21 kont)		17.658 00	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (122 kont)		105.873.00	123.531.00
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			25.211,22
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim		13.190.00	
b) w Bankach państwowych		55.152,85	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych			68.342,85
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego			82.490,00
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		54 600,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			54.600,00
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			22.902,37
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			11.297 78
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		3 483.29	3.483,29
Razem			1.049.655,34
22. Różni za depozyty			570.527.89
23. Zobowiązania z tyt. udziel. gwarancyj			47.500.00
24. Różni za inkaso			146.523,89
25. Bank Akceptacyjny			114.490,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			1.928.697.12

*) W tym pożyczki komunalne zł 15.600.—.

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych	23.375.73	
b) od rachunków bieżących	1.670,55	
c) od redyskonta weksli	20.242,90	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	4.369,41	
e) różne inne		49.658,59
2. Prowizje wypłacone		
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	31.913,64	
b) świadczenia socjalne	2.969,32	
c) wydatki rzeczowe	17 350,95	52.233,91
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	999.50	999,50
6. Odpisy na dłużnikach		6.277 14
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		2.016,40
9. Różne		629,85
10. Dotacja na rzecz funduszu wyrównawczego		
11. Nadwyżka		3.483,29
Razem		115.298,68

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane:		
a) od weksli	55.984,93	
b) od rachunków bieżących		
c) od pożyczek terminowych na zastaw	8.584,76	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipotecznych		
f) od papierów wartościowych	1.877,85	
g) od K. K. O. i Banków	2.194 63	
h) różne inne	2.958,77	71.600,94
2. Prowizje pobrane		12.709,41
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		629,85
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji		18.429,46
8. Różne dochody		10.976 95
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		952,07
10. Strata		
Razem		115.298,68

Księgowy (—) Teodorowicz Grzegorz

Komisja Rewizyjna:
(—) Deszert Zygmunt
(—) Konowaluk Antoni
(—) Suchodolski Kazimierz

Zarząd:
(—) Zabielski Antoni
(—) Dubrawski Feliks
(—) Ołowiński Teofil

Redaktor odpowiedzialny: Bolesław Obszyński. Wydawca: Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.

Drukarnia Samorządowego Instytutu Wydawniczego, Warszawa, ulica Miodowa Nr. 6.